Nr. 6 (19) Katowice, dnia 22 czerwca 1935 Rok. XII.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. **304.121.**

Poz. **Treść:**

81. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1934 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. (Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 513 z dnia 10. VII. 1934.)

82. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 maja 1935 o organizacji roku szkolnego. (Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4 poz. 36).

83. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 marca 1935 r. w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych. (Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 22 z dnia 30 marca 1935 r. poz. 136).

84. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30 kwietnia 1935 r. w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo. (Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4 poz. 35).

85. Okólnik Nr. 47 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 4 maja 1935 r. w sprawie opłat przy egzaminach praktycznych nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

86. Zarządzenie Państw. Urzędu W. F. i P. W. w sprawie P. O. S.

87. Instrukcja dla poradni sportowo-lekarskich.

88. W sprawie opłat szkolnych w szkołach ćwiczeń.

89. W sprawie unieważnienia konkursów na stanowiska kierowników szkół.

Komunikaty:

90. o zakresie działalności Polskiego Tow. Krajoznawczego w Warszawie i Lwowie.

91. w sprawie wydawnictwa p. t. „Tabela miernika sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej".

92. O wydawnictwach.

Poz. 81.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 60 z dnia 10 lipca 1934 r. poz. 513.)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 maja 1934 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Na podstawie art. 109 oraz art. 4 ust. 1, art. 37 p. 6, art. 50 ust. 7, art. 81 ust. 3, art. 82 ust. 3 i art. 83 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20, poz. 160) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przepisy wstępne.

§ 1. (1) Wskazane w rozporządzeniu niniejszem artykuły oraz określenie „ustawa", używane bez bliższego oznaczenia, odnoszą się do ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 20, poz. 160).

(2) Wskazane w rozporządzeniu niniejszem paragrafy oraz określenie „rozporządzenie", używane bez bliższego oznaczenia, odnoszą się do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. (1) Używane w ustawie i rozporządzeniu określenia: „uposażenie w służbie czynnej"

i „uposażenie czynne“ oznaczają uposażenie prawnie należne, nie zaś faktycznie otrzymywane; określenie „kalendarzowy rok służby“ oznacza pełny, dwunastomiesięczny okres służby bez względu na to, czy początkowy i końcowy termin tego okresu przypada na początek i koniec roku kalendarzowego.

(2) Jeżeli zaopatrzenia emerytalnego nie wypłaca władza skarbowa, lecz inna, za władzę, wypłacającą to zaopatrzenie, należy uważać w rozumieniu rozporządzenia izbę skarbową, wypłacającą zaopatrzenia emerytalne w danym okręgu.

§ 3. Przez funkcjonarjuszów państwowych w pojęciu ustawy i rozporządzenia należy rozumieć również funkcjonarjuszki państwowe, o ile ustawa lub rozporządzenie nie stanowią inaczej, albo też o ile możność zastosowania tego określenia wyłącznie do mężczyzn nie wynika z samej istoty danego przepisu. Przez sieroty po funkcjonarjuszach państwowych należy rozumieć również sieroty po funkcjonarjuszkach państwowych, o ile ustawa lub rozporządzenie nie stanowią inaczej.

§ 4. (1) W imieniu osób niezdolnych do działań prawnych wszystkie podania i oświadczenia składają prawni zastępcy tych osób.

(2) Do podań i oświadczeń, składanych przez prawnych zastępców, oprócz innych wymaganych dowodów powinny być dołączone należycie uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających ustanowienie zastępstwa, o ile nie wynika ono z samego prawa. W tym ostatnim przypadku istnienie prawnego zastępstwa powinno być stwierdzone świadectwami urodzenia, małżeństwa lub śmierci.

(3) Wszelkie pisma, przeznaczone dla osób niezdolnych do działań prawnych, doręcza się ich prawnym zastępcom.

§ 5. Świadczenia wypłaca się osobie uprawnionej. Jeżeli osoba uprawniona jest niezdolna do otrzymywania świadczeń, świadczenia te wypłaca się jej prawnemu zastępcy.

§ 6. (1) Jeżeli uprawniony do otrzymywania zaopatrzenia jest umysłowo chory, lecz nie ubezwłasnowolniony, Minister Skarbu może zarządzić uskutecznianie wypłaty całości lub części zaopatrzenia do czasu ubezwłasnowolnienia, uprawnionego, jednak na okres nie dłuższy, aniżeli 6 miesięcy, do rąk osoby, która nad uprawnionym sprawuje faktyczną opiekę.

(2) W przypadku, przewidzianym w ustępie poprzednim, dowód choroby umysłowej uprawnionego do zaopatrzenia stanowi orzeczenie komisji lekarskiej, faktyczną zaś opiekę nad umysłowo chorym, uprawnionym do otrzymywania zaopatrzenia, stwierdza właściwa według miejsca zamieszkania uprawnionego powiatowa władza administracji ogólnej.

(3) Zarządzenie, przewidziane w ust. (1), może być przez Ministra Skarbu każdej chwili cofnięte bez podania powodów.

§ 7. Do orzeczeń władzy, wydawanych na zasadzie ustawy, mają zastosowanie zasady, obowiązujące w postępowaniu administracyjnem, o ile ustawa lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Rozdział II.

Przepisy wykonawcze do poszczególnych postanowień ustawy.

Do art. 2 ustawy.

§ 8. Poza funkcjonarjuszami państwowymi, wymienionymi w art. 2 ustawy, i zawodowymi wojskowymi ustawa stosuje się również do tych osób, którym szczególne przepisy zapewniają prawo do emerytury na zasadzie ustawy.

Do art. 3 ustawy.

§ 9. (1) Wybór jednego z perjodycznie wypłacanych zaopatrzeń nie ma charakteru ostatecznego zrzeczenia się zaopatrzenia niewybranego. Osoba, która dokonała wyboru jednego z kilku zaopatrzeń, może następnie wybrać inne świadczenie. Zmiana dokonanego wyboru, o ile chodzi o zaopatrzenie emerytalne, wywiera skutki od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zawiadomieniu władzy, która wypłacała lub ma wypłacać uposażenie emerytalne (pensję wdowią lub sierocą).

(2) Przy zbiegu uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego i do zaopatrzenia inwalidzkiego stosuje się odpowiednie przepisy ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem.

Do art. 4 ustawy.

§ 10. Kwoty nienależnie otrzymane przez emeryta (wdowę, sierotę), należy potrącać z zaopatrzenia emerytalnego do wysokości, przewidzianej we właściwych przepisach o egzekucji z zaopatrzeń emerytalnych, co nie wyłącza dochodzenia należności z majątku i innych dochodów emeryta (wdowy, sieroty).

Do art. 5 ustawy.

§ 11. (1) Egzekucja sądowa z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) funkcjonarjuszów państwowych i osób po nich pozostałych może nastąpić za wszelkie należności, a nietylko za należności alimentarne i Skarbu Państwa (art. 575 § 1 kodeksu postępowania cywilnego oraz art. II rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r., zawierającego przepisy wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem, (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 804) do wysokości i na warunkach, określonych w art. 575 i 576 kodeksu postępowania cywilnego.

(2) Egzekucja z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) zawodowych wojskowych i osób po nich pozostałych, tudzież, jeżeli szczególne przepisy tak stanowią, egzekucja z uposażenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych w admini-

stracji wojskowej następuje według przepisów szczególnych.

(3) Egzekucja z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej i sierocej) oraz z odprawy może nastąpić za należności Skarbu Państwa zarówno o charakterze publiczno-prawnym jak i prywatno-prawnym i niezależnie od tego, czy należność ta powstała w związku ze stosunkiem służbowym.

(4) Egzekucja administracyjna następuje według zasad ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580) w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 78). Przepisy te określają również, za jakie należności jest dopuszczalna egzekucja administracyjna.

(5) Z pensji wdowiej nie potrąca się należności Skarbu Państwa od emeryta i sierot, a z pensji sierocej — należności od emeryta, wdowy po nim i innych sierot.

Do art. 7 ustawy.

§ 12. Opłaty emerytalne, przewidziane w art. 7 ust. 10 ustawy, oblicza się od uposażenia w służbie czynnej łącznie z dodatkami, zaliczalnemi do podstawy wymiaru emerytury, bez żadnych potrąceń.

Do art. 8 ustawy.

§ 13. (1) O treści i rozciągłości uprawnień, przyznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej na mocy art. 8 ustawy, rozstrzyga brzmienie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej. Jeżeli dekret nie zawiera w tym względzie żadnych zastrzeżeń, należy uważać, że dobrodziejstwa z niego płynące są równoznaczne z prawami emerytalnemi, uzyskanemi w zwykłym trybie, i rozciągają się na wdowę i sieroty po osobie, której dekret dotyczy.

(2) Jeżeli wysokość zaopatrzenia emerytalnego, przyznanego lub zwiększonego przez Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie art. 8 ustawy, nie została ustalona w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej w określonej sumie pieniężnej, lecz przez przyrównanie do zaopatrzenia emerytalnego w pewnej grupie uposażenia za pewną ilość lat służby, należy do tego zaopatrzenia emerytalnego odpowiednio stosować wszystkie przepisy, wpływające na wysokość przyznanych już i wymierzonych zaopatrzeń emerytalnych, chyba że dekret stanowi inaczej.

§ 14. Jeżeli funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, skazanemu sądownie lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą za sobą utratę prawa do emerytury (§ 31 ust. (4)), Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski daruje skutki skazania, stosuje się odpowiednio § 33.

Do art. 9 ustawy.

§ 15. (1) Funkcjonarjusze państwowi oraz zawodowi wojskowi nabywają prawo do emerytury jedynie po przejściu w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie (o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych w art. 28, 29 i 30, o ile zaś chodzi o zawodowych wojskowych — w art. 47 i 100) lub we właściwych przepisach o stosunkach służbowych.

(2) Za równoznaczne z przeniesieniem w stan spoczynku w rozumieniu ust. (1) należy uważać zwolnienie ze służby w warunkach, z któremi właściwe przepisy o stosunkach służbowych nie łączą utraty praw, nabytych w służbie, w szczególności praw emerytalnych.

(3) Do 15-letniego oraz do 5-letniego okresu, przewidzianych w art. 9 ustawy, zalicza się wszystkie okresy służby i pracy zawodowej, zaliczalne wogóle do wysługi emerytalnej, i w tym stosunku, w jakim do tej wysługi powinny być zaliczone. Nie zalicza się jedynie okresów, które mają wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego.

§ 16. Powstanie kalectwa lub choroby z winy funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego zachodzi tylko w razie rozmyślnego postępowania, zmierzającego do wywołania szkodliwych dla zdrowia następstw.

Do art. 10 ustawy.

§ 17. (1) Reaktywacja następuje w przypadku ponownego przyjęcia emeryta do stałej służby państwowej lub w charakterze zawodowego wojskowego bez względu na to, czy nowy stosunek służbowy unormowany jest takiemi samemi przepisami o stosunkach służbowych, jak poprzedni. Przy ustalaniu, czy nowy stosunek służbowy ma charakter stałej służby, stosuje się art. 2 ust. 1 ustawy.

(2) Po ponownem rozwiązaniu stosunku służbowego z reaktywowanym emerytem przyznanie prawa do emerytury zawisłe jest od ponownego przeniesienia reaktywowanego emeryta w stan spoczynku w warunkach, wymienionych w § 15 ust. (1) i (2). Wydalenie reaktywowanego emeryta ze służby nie przywraca praw do emerytury, wymierzonej przed reaktywacją.

(3) Reaktywowanemu emerytowi, który wskutek ponownego przeniesienia w stan spoczynku odzyskał prawo do emerytury, zalicza się do wysługi emerytalnej w całości okresy zaliczone do wysługi emerytalnej, ustalonej przy pierwotnem przeniesieniu w stan spoczynku, nawet gdyby według przepisów, obowiązujących w czasie ponownego przeniesienia w stan spoczynku, wysługa emerytalna miała być obliczona odmiennie.

(4) Jednak zaliczony okres służby lub pracy zawodowej odpowiednio zwiększa się, o ile

wskutek pełnienia służby po reaktywacji dany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nabył prawo do doliczenia nowego okresu służby lub pracy zawodowej (art. 37 p. 4, art. 50 ust. 6, art. 97 i art. 101 ust. 1 lit. b), przyczem w tym przypadku czasu przebywania w stanie spoczynku nie uważa się za przerwę.

(5) W przypadku, gdy wysługa emerytalna reaktywowanego emeryta po ponownem przeniesieniu w stan spoczynku wynosi mniej, niż 15 lat, służy mu prawo do emerytury w procentowej wysokości podstawy wymiaru (art. 19) nie niższej, niż ustalona przed reaktywacją.

Do art. 11 ustawy.

§ 18. Art. 11 ustawy należy stosować niezależnie od tego, czy trwała niezdolność do służby nastąpiła z powodu choroby lub kalectwa, nabytych po wstąpieniu do służby funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, czy też przed tem wstąpieniem.

§ 19. (1) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską czasowej utraty zdolności do zarobkowania w wysokości co najmniej 95% zbadany może żądać w ciągu 30 dni po upływie okresu, na którego przeciąg został uznany za niezdolnego do zarobkowania, poddania go powtórnemu badaniu lekarskiemu. O ile przy powtórnem badaniu zostanie ustalona trwała utrata zdolności do zarobkowania, zbadanemu, odpowiadającemu poza tem warunkom art. 11 ustawy, należy doliczyć 10 lat do wysługi emerytalnej.

(2) Prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego w zwiększonym wymiarze nabywa emeryt w przypadku, przewidzianym w poprzednim ustępie, od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył podanie o zarządzenie ponownego badania lekarskiego, nie wcześniej jednak, niż po upływie okresu, na którego przeciąg został uznany za czasowo niezdolnego do zarobkowania.

(3) Początek okresu, na którego przeciąg zbadany został uznany za niezdolnego do zarobkowania, przypada, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, na dzień wydania orzeczenia komisji lekarskiej, a o ile chodzi o zawodowych wojskowych — na dzień zatwierdzenia orzeczenia wojskowo - lekarskiej komisji rewizyjnej.

(4) Podwyższenie procentu utraty zdolności do zarobkowania z powodu pogorszenia się stanu zdrowia po przeniesieniu w stan spoczynku nie może być podstawą roszczenia o doliczenie lat do wysługi emerytalnej z art. 11 ustawy.

§ 20. (1) Do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, zalicza się jedynie okresy służby, uzasadniające nabycie prawa do emerytury. Nie są zaliczalne do tego okresu: studja wyższe, i, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, obowiązkowa służba wojskowa (art. 37 p. 3 ust. 3), tudzież czas odkomenderowania zawodowych wojskowych na studja niewojskowe (art. 50 ust. 4).

(2) Okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w stosunku korzystniejszym (np. na mocy art. 15 lub 52 ustawy), w tym korzystniejszym stosunku są zaliczalne również do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy.

(3) Oprócz stałej służby państwowej funkcjonarjuszów państwowych oraz służby wojskowej zawodowych wojskowych do okresu 10-letniego, wskazanego w art. 11 ustawy, funkcjonarjuszom państwowym zalicza się służbę prowizoryczną, przygotowawczą i kontraktową, zaliczoną do wysługi emerytalnej na mocy art. 37 p. 1 i 2 ustawy, a zawodowym wojskowym — czas służby kontraktowej, zaliczonej do wysługi emerytalnej na mocy art. 50 ust. 5 ustawy.

(4) Ponadto do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, funkcjonarjuszom państwowym zalicza się również służbę wojskową z wyjątkiem obowiązkowej służby czynnej, a zawodowym wojskowym — służbę wojskową łącznie z obowiązkową służbą czynną oraz stałą służbę cywilno-państwową (art. 50 ust. 2 lit. a).

(5) Okresy służby, odbytej przed przerwą, są zaliczalne do 10-letniego okresu, przewidzianego w art. 11 ustawy, o tyle, o ile są wogóle zaliczalne do wysługi emerytalnej.

Do art. 12 ustawy.

§ 21. (1) Art. 12 ustawy stosuje się również w przypadku stwierdzenia u funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego czasowej utraty zdolności do pracy zarobkowej.

(2) W przypadku stwierdzenia u funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego czasowej utraty zdolności do pracy zarobkowej doliczenie lat z art. 12 ustawy następuje na stałe z zastrzeżeniem postanowień art. 39 i 54 ustawy.

(3) Przepis § 19 ust. (4) stosuje się odpowiednio przy doliczaniu lat na mocy art. 12 ustawy.

§ 22. Funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, który odpowiada warunkom art. 11 i 12 ustawy, dolicza się na mocy tych przepisów łącznie tylko 10 lat. Doliczenie większej ilości lat może być uskutecznione wyłącznie na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy.

§ 23. Przy doliczaniu lat w trybie art. 12 ustawy należy naprzód wymierzyć uposażenie emerytalne za lata służby, zaliczalne na podstawie innych przepisów ustawy, i do otrzymanego wymiaru doliczyć ilość lat, odpowiadającą stopniowi utraty zdolności do zarobkowania. Jeżeli ilość lat służby, zaliczalna na podstawie innych przepisów ustawy, poza art. 12, wynosi mniej niż 10, wymierza się naprzód zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy uposażenie emerytalne w wysokości 30% podstawy wymiaru (art. 17), poczem dolicza się lata z art. 12 ustawy.

Do art. 13 ustawy.

§ 24. (1) Zgłoszenie nieszczęśliwego wypadku powinno być uskutecznione na piśmie.

Władza może jednak przyjąć zgłoszenie ustne, które należy zaprotokółować.

(2) Funkcjonarjusz państwowy powinien być niezwłocznie zbadany przez komisję lekarską niezależnie od zgłoszenia, jeżeli nieszczęśliwy wypadek w czasie lub z powodu pełnienia obowiązków służbowych, mogący wpłynąć na utratę zdolności do służby, jest władzy znany z innych źródeł.

(3) Zgłoszenie, uskutecznione na piśmie, lub protokół zgłoszenia ustnego oraz protokół badania przez komisję lekarską należy przechowywać w aktach osobowych.

(4) Przy badaniu przez komisje lekarskie w związku z nieszczęśliwemi wypadkami należy stosować postanowienia art. 31 ustawy.

Do art. 15 ustawy.

§ 25. (1) Czas służby wojskowej lub cywilnej, podwójnie zaliczalny do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 15 ustawy, w tym podwójnym wymiarze wlicza się do okresu, uzasadniającego nabycie prawa do emerytury. Jednak czas obowiązkowej służby wojskowej, zaliczalny podwójnie na zasadzie powyższego przepisu, wywiera wpływ jedynie na wysokość wymiaru emerytury (art. 37 p. 3 ust. 3); ograniczenie to nie odnosi się do obowiązkowej służby wojskowej, zaliczalnej osobom, które przechodzą w stan spoczynku jako zawodowi wojskowi.

(2) Dzień rozpoczęcia działań wojennych oraz dzień podpisania traktatu pokoju ustala Minister Spraw Wojskowych.

(3) Formacjami wojskowemi w rozumieniu art. 15 ustawy są jednostki, zakłady, instytucje i urzędy wojskowe.

(4) Służbę cywilną, rzeczywiście pełnioną podczas wojny w formacjach wojskowych, zalicza się podwójnie do wysługi emerytalnej bez względu na to, czy służba ta była pełniona na terenie operacyjnym.

Do art. 21 ustawy.

§ 26. (1) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia z powodu przeniesienia w stan spoczynku służy wszystkim funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, przeniesionym w stan spoczynku z powodów, określonych w ustawie (art. 28, 29, 30, 47 i 100) lub w innych obowiązujących przepisach, bez względu na nabycie prawa do emerytury.

(2) Zwolnienie ze służby bez przeniesienia w stan spoczynku uzasadnia prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia tylko w przypadkach, gdy zwolniony nabył prawo do emerytury.

§ 27. (1) Koszty przesiedlenia oblicza się według obowiązujących w chwili przesiedlenia przepisów, normujących sprawę należności w razie przeniesienia w czynnej służbie tego działu służby, do którego przesiedlający się był zaliczony przed przeniesieniem w stan spoczynku.

(2) W razie przesiedlenia przeniesionego w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego zagranicę nie ma on prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia nawet w części, obejmującej koszty przesiedlenia się do granicy.

§ 28. (1) Jeżeli doręczenie orzeczenia, przenoszącego w stan spoczynku, nastąpiło nie w dniu rozwiązania stosunku służbowego, należy uważać, że termin roczny, przewidziany w art. 21 ust. 2 ustawy, został zachowany, o ile tylko przesiedlenie nastąpiło w ciągu roku albo od daty rozwiązania stosunku służbowego, albo od daty doręczenia orzeczenia o przeniesieniu w stan spoczynku.

(2) Roczny termin, przewidziany w art. 21 ust. 2 ustawy, dotyczy samego przesiedlenia, a nie zgłoszenia żądania o zwrot kosztów.

(3) Przeniesiony w stan spoczynku funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie ma prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia, gdy przed uskutecznieniem tego przesiedlenia został powołany z powrotem do czynnej służby.

(4) Przesiedlenie należy uważać za dokonane w dniu zgłoszenia się na zamieszkanie w nowem miejscu.

§ 29. (1) Zwrot kosztów przesiedlenia z powodu przeniesienia w stan spoczynku przyznaje i koszty te wypłaca władza, która wypłaca uposażenie emerytalne w okręgu nowego miejsca zamieszkania emeryta lub wypłacałaby to uposażenie, gdyby funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy miał prawo do emerytury.

(2) W celu uzyskania zwrotu kosztów przesiedlenia interesowany powinien wnieść do tej władzy podanie z dokładnem oznaczeniem adresu w nowem miejscu zamieszkania. Do podania należy dołączyć:

a) poświadczenie zamieszkania w nowem miejscu wraz z członkami rodziny, za których przeniesiony w stan spoczynku funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy pragnie uzyskać zwrot kosztów przejazdu;

b) zestawienie kosztów przesiedlenia wraz z odpowiedniemi dowodami, a w szczególności listami przewozowemi, z wyjątkiem tych kosztów, na które w myśl przepisów, wskazanych w § 27 ust. (1), przyznany jest ryczałt;

c) oświadczenie przeniesionego w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, że przeniósł się do danej miejscowości celem zamieszkania w niej na stałe.

Do art. 22 ustawy.

§ 30. (1) Niepodjęcie w ciągu pięciu lat przyznanego i wymierzonego uposażenia emerytalnego, powodujące utratę prawa do zaległą-

cych ponad 5 lat rat tego uposażenia, nie wpływa na możność żądania wypłacenia uposażenia emerytalnego na przyszłość ani też wypłacenia rat, zalegających od krótszego czasu, niż pięć lat. Termin pięcioletni liczy się od daty płatności danej raty uposażenia emerytalnego, a jeżeli termin płatności danej raty jest wcześniejszy, niż data doręczenia emerytowi orzeczenia o przyznaniu i wymiarze uposażenia emerytalnego — od daty doręczenia tego orzeczenia.

(2) Termin pięcioletni, przewidziany w art. 22 ust. 3 ustawy, stosuje się również do osób niezdolnych do działań prawnych, jeśli miały prawnych zastępców.

Do art. 23 ustawy.

§ 31. (1) Wypłatę emerytury wstrzymuje się z końcem tego miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło wydarzenie, pociągające za sobą zgaśnięcie prawa do emerytury (śmierć uprawnionego, uprawomocnienie się wyroku sądowego lub orzeczenia oficerskiego sądu honorowego, uprawomocnienie się zarządzenia przez sąd wykonania zawieszonej kary).

(2) Zrzeczenie się prawa do emerytury powinno być uskutecznione na piśmie, które należy złożyć władzy, wypłacającej emeryturę. O dacie, od której wygasa prawo do rat emerytury, decyduje treść aktu zrzeczenia się. Jeżeli w akcie tym emeryt nie oznaczył daty, od której zrzeka się emerytury, należy uważać, że zrzeczenie obejmuje raty emerytury, płatne począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po doręczeniu władzy aktu zrzeczenia się.

(3) Emeryt może zrzec się uposażenia emerytalnego na zawsze, na pewien okres czasu lub do odwołania. Zrzeczenie może obejmować całość lub część uposażenia emerytalnego. W przypadku zrzeczenia się całości lub części uposażenia emerytalnego na pewien okres czasu lub do odwołania emeryt odzyskuje prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego, począwszy od raty, płatnej pierwszego dnia miesiąca, następującego po upływie danego okresu czasu lub po doręczeniu właściwej władzy, wypłacającej uposażenie emerytalne, aktu odwołania zrzeczenia się.

(4) Skazanie na mocy kodeksu karnego pociąga wygaśnięcie prawa do otrzymywania uposażenia emerytalnego, gdy jest połączone z utratą praw publicznych (art. 45 kodeksu karnego).

§ 32. Zarządzenie przez sąd wykonania kary (art. 63 kodeksu karnego) pociąga za sobą utratę prawa do emerytury narówni ze skazaniem na odbycie zawieszonej kary (art. 23 ust. 1 p. 2 ustawy).

§ 33. (1) Jeżeli emerytowi, skazanemu sądownie lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą za sobą wygaśnięcie prawa do emerytury, Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski daruje skutki skazania, należy uważać, że akt łaski dotyczy również prawa do emerytury, chyba że akt ten stanowi inaczej.

(2) W tym przypadku należy emerytowi wypłacić wstrzymane raty emerytury, począwszy od raty, płatnej pierwszego dnia miesiąca, następującego po wydaniu aktu łaski, chyba że akt ten stanowi inaczej.

Do art. 24 ust. 1 p. 5, art. 42, 55, 56, 57 i 58 ustawy.

§ 34. Emerytowany zawodowy wojskowy, ubiegający się o umieszczenie w domu inwalidów, powinien wnieść podanie do dowódcy okręgu korpusu, w którego obrębie ma stałe zamieszkanie, i dołączyć zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające nieposiadanie innych źródeł utrzymania poza emeryturą oraz brak opieki osób postronnych (art. 55).

§ 35. (1) Umieszczenie umysłowo chorego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego w zakładzie leczniczym następuje na wniosek właściwego opiekuna. Do wniosku powinno być dołączone zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające brak innych źródeł utrzymania emeryta poza emeryturą (art. 42 i 56).

(2) Wniosek opiekuna powinien być złożony władzy, wypłacającej emeryturę.

(3) Umieszczenie emeryta w zakładzie leczniczym następuje na mocy decyzji władzy, wskazanej w poprzednim ustępie. Decyzja zostaje wydana po uprzedniem stwierdzeniu potrzeby umieszczenia emeryta w zakładzie leczniczym przez właściwą komisję lekarską lub, o ile chodzi o zawodowych wojskowych, komisję wojskowo-lekarską przy dowódcy okręgu korpusu, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania emeryta.

§ 36 (1) Umysłowo choremu emerytowi, umieszczonemu w zakładzie leczniczym (art. 42 i 57), wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego z końcem miesiąca, w którym nastąpiło umieszczenie w zakładzie. Emerytowanemu zawodowemu wojskowemu, umieszczonemu w domu inwalidów, wypłaca się, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po umieszczeniu w domu inwalidów, tylko 5% uposażenia emerytalnego.

(2) Zakłady dla umysłowo-chorych oraz domy inwalidów powinny zawiadamiać o każdorazowem przyjęciu i zwolnieniu emerytowanego funkcjonarjusza państwowego tę władzę, która wypłaca lub wypłacała mu emeryturę, a o przyjęciu i zwolnieniu emerytowanego zawodowego wojskowego — nadto Ministerstwo Spraw Wojskowych.

(3) Wznowienie wypłaty uposażenia emerytalnego w normalnym wymiarze następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym emeryt został zwolniony z zakładu leczniczego lub domu dla inwalidów, po potrąceniu wypłaconych ewen-

tualnie za ten miesiąc zaopatrzeń w wysokości pensji wdowiej i pensyj sierocych.

§ 37. (1) Zaopatrzenia w wysokości pensji wdowiej i pensyj sierocych za czas przebywania emerytowanego funkcjonarjusza państwowego w zakładzie leczniczym (art. 42 ust. 2), a emerytowanego zawodowego wojskowego — w zakładzie leczniczym lub w domu inwalidów (art. 58) przyznaje i wymierza władza, przyznająca i wymierzająca uposażenie emerytalne (art. 27 i 46).

(2) Wypłatę zaopatrzeń w wysokości pensyj wdowiej i sierocej rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po umieszczeniu emeryta w zakładzie leczniczym lub w domu inwalidów, a wstrzymuje się od dnia, w którym wznowiono wypłatę uposażenia emerytalnego po zwolnieniu emeryta z zakładu leczniczego lub z domu inwalidów.

(3) W celu uzyskania zaopatrzenia w wysokości pensji wdowiej (sierocej) należy złożyć podanie w trybie, wskazanym w § 78 ust. (3) i (4), i dołączyć dowody, wymienione w § 79 (oprócz metryki śmierci), a nadto zaświadczenie zakładu leczniczego lub domu inwalidów, stwierdzające datę umieszczenia w nim emeryta, o ile zaświadczenie takie nie jest dołączone do akt osobowych emeryta.

§ 38. (1) Prawo do leczenia, protezowania i wszelkich świadczeń w zakresie opieki społecznej, przewidzianych w obowiązującem ustawodawstwie względem inwalidów wojennych (art. 56 ust. 2), służy emerytowanym zawodowym wojskowym po ustaleniu przez właściwą komisję wojskowo-lekarską, iż doznanie uszkodzeń cielesnych lub choroba nastąpiły wskutek działań wojennych lub nieszczęśliwego wypadku, pozostającego w ścisłym związku ze służbą wojskową, oraz że uszkodzenia te lub choroba nastąpiły bez winy emerytowanego zawodowego wojskowego.

(2) O zakresie prawa do leczenia, protezowania i wszelkich świadczeń w zakresie opieki społecznej decydują przepisy o inwalidach wojennych, obowiązujące w czasie ubiegania się emeryta o dane świadczenie.

(3) Prawa, przewidziane w art. 56 ust. 2 ustawy, obejmują jedynie świadczenia rzeczowe, a nie pieniężne. Prawa te przyznaje władza, przyznająca i wymierzająca emerytowanemu zawodowemu wojskowemu uposażenie emerytalne.

§ 39. (1) Prawo do dodatku, przewidzianego w art. 56 ust. 3 ustawy, służy emerytowanym zawodowym wojskowym po ustaleniu przez właściwą komisję lekarską, iż dany emeryt:

a) bez własnej winy, wskutek działań wojennych lub nieszczęśliwego wypadku, pozostającego w ścisłym związku ze służbą wojskową, doznał uszkodzeń cielesnych lub zapadł na chorobę i w związku z tem trwale utracił co najmniej 95% zdolności do zarobkowania oraz że
b) wskutek tych uszkodzeń cielesnych lub choroby potrzebuje nieodzownie stałej opieki innych osób.

(2) Prawo do dodatku, przewidzianego w art. 56 ust. 3 ustawy, służy emerytowanym zawodowym wojskowym również w razie stwierdzenia okoliczności, wymienionej w ust. (1) lit. b) paragrafu niniejszego, po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, przyczem w tym przypadku emeryt nabywa prawo do dodatku od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył podanie o zarządzenie badania lekarskiego.

(3) Dodatek, przewidziany w art. 56 ust. 3 ustawy, łącznie z pozostałą emeryturą nie może przekraczać pełnego wymiaru emerytury (art. 19), w przeciwnym razie zostaje odpowiednio zmniejszony.

(4) Dodatek ten przyznaje władza, przyznająca i wymierzająca emerytowanemu zawodowemu wojskowemu uposażenie emerytalne.

(5) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską, czasowej utraty przez emerytowanego zawodowego wojskowego zdolności do zarobkowania stosuje się odpowiednio § 19.

Do art. 25 ustawy.

§ 40. (1) Państwowy charakter instytucyj, przedsiębiorstw i zakładów ocenia się według przepisów prawnych, na których podstawie dana instytucja, przedsiębiorstwo lub zakład istnieje i funkcjonuje. Udział finansowy Skarbu Państwa nie stanowi o państwowym charakterze instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu.

(2) Przez instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady samorządu terytorjalnego rozumieć należy zarówno same organa tego samorządu (sejmiki, wydziały), jak i instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, utrzymywane i prowadzone przez te organa (szpitale, szkoły, gazownie, elektrownie, rzeźnie, tramwaje i t. d.).

(3) Przez instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady samorządu gospodarczego rozumieć należy specjalne organa, oparte na zasadzie wybieralności, wyposażone w pewną samodzielność, funkcjonujące pod nadzorem władz państwowych i powołane do współdziałania z temi władzami w kierowaniu życiem gospodarczem (izby rolnicze, przemysłowe, handlowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i t. d.).

(4) Art. 25 ustawy nie obejmuje organów innego samorządu prócz terytorjalnego i gospodarczego, w szczególności nie obejmuje samorządu zawodowego (izby adwokackie, lekarskie i t. d.), szkolnego i wyznaniowego.

(5) Za instytucje ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 25 ustawy należy również uważać instytucje publiczno-prawne, ubezpieczające przymusowo pewne przedmioty.

§ 41. (1) Wynagrodzenie (zaopatrzenie), otrzymywane z instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu państwowego (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też z instytucji ubezpie-

czeń społecznych (art. 25 ust. 1), uposażenie, ostatnio otrzymywane w służbie czynnej (art. 25 ust. 2), oraz uposażenie emerytalne (art. 25 ust. 1) oblicza się brutto bez żadnych potrąceń i odliczeń, w szczególności bez potrącenia podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne ze wszystkiemi dodatkami, wypłacanemi perjodycznie, a jeżeli chodzi o obliczenie wysokości wynagrodzenia (zaopatrzenia), otrzymywanego z instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu państwowego (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też z instytucji ubezpieczeń społecznych, — również z innemi dodatkami oraz z uwzględnieniem pieniężnej wartości świadczeń, otrzymywanych w naturze, przyczem wartość tę ustala się według zasad, obowiązujących przy wymiarze podatku dochodowego.

(2) Przy obliczaniu wysokości uposażenia, ostatnio otrzymywanego w służbie czynnej, nie uwzględnia się innych dodatków, aniżeli wymienionych w art. 25 ust. 2 ustawy, w szczególności dodatków, związanych z pełnieniem pewnego rodzaju służby lub pewnych funkcyj.

§ 42. Jeżeli wynagrodzenie (zaopatrzenie) za pracę w instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządu terytorjalnego lub gospodarczego), czy też w instytucji ubezpieczeń społecznych (art. 25 ust. 1) w danym miesiącu emeryt otrzymał po przekazaniu mu należnej za ten miesiąc raty emerytury, wynagrodzenie to (zaopatrzenie) uwzględnia się w następnym miesiącu.

§ 43. W razie powierzenia emerytowi przez wymienione w art. 25 ustawy urząd, instytucję, przedsiębiorstwo lub zakład ściśle określonych specjalnych czynności, art. 25 ust. 1 nie ma zastosowania tylko w przypadkach, gdy czasowy i specjalny charakter tych czynności jest wyraźnie zaznaczony w umowie z emerytem.

§ 44. (1) Orzeczenia, dotyczące zastosowania art. 25 ustawy, wydaje w pierwszej instancji izba skarbowa, która wypłaca uposażenie emerytalne lub w której okręgu uposażenie to jest wypłacane, w drugiej zaś instancji — Ministerstwo Skarbu.

(2) Emeryt, obejmujący jakiekolwiek płatne stanowisko w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządowym, ubezpieczeń społecznych), lub otrzymujący z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu zaopatrzenie emerytalne, powinien o tem niezwłocznie zawiadomić władzę, wypłacającą mu uposażenie emerytalne, oraz podać wysokość otrzymywanego wynagrodzenia (zaopatrzenia), jak również zawiadomić wskazaną władzę o zmianach w wysokości otrzymywanego wynagrodzenia (zaopatrzenia).

(3) Również urzędy, instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe (samorządowe, ubezpieczeń społecznych), zatrudniające emerytów, powinny niezwłocznie zawiadomić władzę, wypłacającą tym emerytom uposażenie emerytalne, o przyjęciu każdego emeryta, a na żądanie tej władzy dostarczyć informacyj, o których mowa w § 45 ust. (1).

(4) W razie wprowadzenia władzy w błąd przez emeryta, stosuje się odpowiednie przepisy art. 4 ustawy.

§ 45. (1) Po otrzymaniu zawiadomienia o objęciu przez emeryta płatnego stanowiska w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym (samorządowym, ubezpieczeń społecznych), lub o otrzymywaniu z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu zaopatrzenia emerytalnego władza, wypłacająca uposażenie emerytalne, niezwłocznie zwraca się bezpośrednio do danego urzędu, instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu o dokładne podanie wysokości wypłacanego danemu emerytowi wynagrodzenia (zaopatrzenia) brutto bez jakichkolwiek potrąceń i odliczeń ze wszystkiemi dodatkami oraz świadczeniami w naturze, tudzież o zawiadamianie o każdorazowej zmianie w wysokości tego wynagrodzenia, o wypłaceniu jakichkolwiek dodatków, nawet dorywczych, oraz o rozwiązaniu z danym emerytem stosunku służbowego lub zaprzestaniu wypłaty zaopatrzenia.

(2) Wypłata uposażenia emerytalnego następuje prowizorycznie na zasadzie deklaracji emeryta, po otrzymaniu zaś danych z właściwego urzędu, instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu na zasadzie tych danych.

Do art. 26 ustawy.

§ 46. (1) Funkcjonarjuszów państwowych, posiadających warunki, wymienione w art. 28, 29 i 30 ustawy, należy zwalniać ze służby czynnej przez przeniesienie w stan spoczynku bez względu na to, czy nabyli prawo do uposażenia emerytalnego.

(2) Przeniesienie w stan spoczynku funkcjonarjusza państwowego następuje na mocy orzeczenia właściwej władzy. Orzeczenie to powinno zawierać:

a) oznaczenie władzy, która zarządziła przeniesienie;
b) imię i nazwisko funkcjonarjusza państwowego z podaniem tytułu i grupy uposażenia;
c) datę orzeczenia oraz datę, od której ma nastąpić przeniesienie w stan spoczynku;
d) wskazanie podstawy prawnej przeniesienia;
e) przytoczenie okoliczności faktycznych, ustalonych w postępowaniu administracyjnem, a wypełniających stan faktyczny, wymagany przez przepis prawny, na którego podstawie następuje przeniesienie w stan spoczynku;
f) pouczenie o środku odwoławczym od orzeczenia, mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione, i terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić, lub też stwierdzenie osta-

teczności orzeczenia w postępowaniu administracyjnem;

g) podpis uprawnionego przedstawiciela władzy.

(3) Rozwiązanie stosunku służbowego z funkcjonarjuszem państwowym bez jego prośby z innych przyczyn, aniżeli:

a) niepełnienie służby z powodu choroby dłużej, niż na to zezwalają właściwe przepisy o stosunkach służbowych,

b) trwała niezdolność do prawidłowego pełnienia służby,

c) skazanie dyscyplinarne lub przez sąd karny,

d) przekroczenie wieku, po którego osiągnięciu ustawa lub właściwe przepisy o stosunkach służbowych nakazują przeniesienie w stan spoczynku,

e) przyczyny, wskazane w art. 30 ust. 2 ustawy,

f) otrzymanie niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej,

g) przyczyny, wskazane w art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 104, poz. 873),

h) przyczyny, wskazane w art. 95 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 5, poz. 27), w art. 55 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o Straży Granicznej (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 349), w art. 62 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o Straży Więziennej (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 667) i w art. 57 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o służbie w Policji Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662),

powinno być ze względów budżetowych poprzedzone obliczeniem przez władze skarbowe, wskazane w art. 27 ustawy, wysokości spodziewanego ogólnego wydatku na zaopatrzenie emerytalne danego funkcjonarjusza.

(4) Przepisy ust. 3 nie stosują się do nauczycieli tymczasowych.

Do art. 26 i 45 ustawy.

§ 47. (1) Każdy funkcjonarjusz państwowy i zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku lub zwolniony ze służby z przyczyn innych, aniżeli niezdolność do służby, który w razie przeniesienia w stan spoczynku lub zwolnienia ze służby z powodu niezdolności do niej mógłby otrzymać emeryturę wogóle lub w korzystniejszym wymiarze, może żądać zbadania przez komisję lekarską. Podanie o zarządzenie tego badania należy wnieść do władzy, właściwej do orzekania o prawach emerytalnych danego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego. Termin do wniesienia podania zostaje zachowany, jeśli wniesiono je w ciągu 30 dni od rozwiązania stosunku służbowego, bądź w ciągu 30 dni od doręczenia orzeczenia o prawach emerytalnych.

(2) Do badania lekarskiego funkcjonarjuszów państwowych, przewidzianego w ustępie poprzednim, stosuje się odpowiednio art. 31 ustawy. Zawodowi wojskowi podlegają w tych przypadkach postępowaniu rewizyjno-lekarskiemu, które określają osobne przepisy.

(3) W razie stwierdzenia przez komisję lekarską trwałej niezdolności do służby i szczególnych okoliczności, związanych z tą niezdolnością, zbadanego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego pod względem uprawnień do emerytury należy traktować narówni z przeniesionymi w stan spoczynku lub zwolnionymi ze służby z powodu trwałej niezdolności do służby z uwzględnieniem wszystkich ustaleń komisji lekarskiej, dotyczących okoliczności, mających wpływ na prawo do emerytury lub jej wysokość (nieszczęśliwy wypadek, utrata zdolności do zarobkowania i t. p.).

Do art. 27 i 46 ustawy.

§ 48. (1) Przyznanie emerytury i zaliczenie poszczególnych okresów do wysługi emerytalnej następuje po rozwiązaniu z funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego, przyczem prawo do emerytury i zaliczenia poszczególnych okresów do wysługi emerytalnej ocenia się według przepisów, obowiązujących w czasie rozwiązania stosunku służbowego.

(2) Jeżeli w celu doliczenia pewnego okresu do wysługi emerytalnej funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, pozostający w czynnej służbie, uiścił opłatę, zwrócił składki lub odstąpił prawo do nich Skarbowi Państwa, a następnie po rozwiązaniu stosunku służbowego nie uzyskał prawa do emerytury lub też dany okres nie został mu doliczony do wysługi emerytalnej, opłaty i składki zwraca się funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, ustąpienie zaś praw zostaje unieważnione.

(3) Przepis ustępu poprzedniego nie dotyczy składek ubezpieczeniowych, przekazanych Skarbowi Państwa na mocy art. 7 ust. 6 lit. b ustawy, których przeznaczenie po rozwiązaniu z danym funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego określa osobne rozporządzenie Rady Ministrów (art. 7 ust. 6 zdanie 1).

§ 49. (1) Orzeczenie w sprawie przyznania (dekret emerytalny) lub odmowy przyznania uposażenia emerytalnego powinno być doręczone odbiorcy za pokwitowaniem, które dołącza się do akt osobowych.

(2) Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku, nie nabył prawa do uposażenia emery-

talnego, władza, powołana do przyznania i wymierzenia tego uposażenia, wydaje odpowiednie orzeczenie. Orzeczenie to między innemi powinno zawierać wymienienie ustalonych w postępowaniu administracyjnem okoliczności faktycznych, stwierdzających brak warunków, wymaganych do nabycia prawa do uposażenia emerytalnego, oraz przytoczenie przepisów prawnych, ustanawiających warunki, którym interesowany nie czyni zadość.

(3) Jeżeli przyczyną odmowy przyznania uposażenia emerytalnego jest brak wymaganej ilości lat służby, zaliczalnej do wysługi emerytalnej i uzasadniającej nabycie prawa do uposażenia emerytalnego, orzeczenie powinno zawierać dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby interesowanego i wskazanie powodów niewystarczalności lub niezaliczalności poszczególnych okresów.

(4) Jeżeli w aktach osobowych interesowanego są wzmianki o odbyciu pewnych okresów służby, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, lecz należycie nieudowodnionych, a od zaliczenia tych okresów zależne jest przyznanie uposażenia emerytalnego, wydanie orzeczenia, odmawiającego przyznania tego uposażenia, powinno nastąpić po uprzedniem wezwaniu interesowanego do przedstawienia wymaganych dowodów i po bezskutecznym upływie wyznaczonego w tym celu terminu, który nie może być krótszy, niż 30 dni.

(5) Dekret emerytalny powinien zawierać:

a) oznaczenie władzy, przyznającej zaopatrzenie;

b) imię i nazwisko funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego z podaniem tytułu oraz grupy uposażenia, do której należał ostatnio w czynnej służbie, lub stopnia i z zaznaczeniem „w stanie spoczynku“ lub „były“;

c) datę orzeczenia oraz datę, od której zostało przyznane uposażenie emerytalne;

d) wskazanie prawnej podstawy przyznania tego uposażenia;

e) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, zaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem stosunku, w jakim zaliczenie nastąpiło, oraz dokładne obliczenie wysokości uposażenia emerytalnego;

f) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem powodów niezaliczenia;

g) oznaczenie sposobu przekazywania przyznanego uposażenia emerytalnego;

h) pouczenie o obowiązku zawiadamiania wskazanej władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, oraz pouczenie o środku odwoławczym od danego orzeczenia, a mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione, i terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić, lub też stwierdzenie ostateczności orzeczenia w postępowaniu administracyjnem;

i) podpis uprawnionego przedstawiciela władzy.

(6) Brak pouczenia o obowiązku zawiadamiania władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, nie wpływa na odpowiedzialność interesowanych osób z art. 4 ustawy.

(7) W dekrecie emerytalnym władza pomija te kwestje, które zostały uprzednio rozstrzygnięte osobnemi orzeczeniami.

(8) Władza, przyznająca i wymierzająca uposażenie emerytalne, przesyła odpis dekretu emerytalnego władzy, która to uposażenie ma wypłacać.

(9) Przy wymiarze uposażenia emerytalnego zawodowym wojskowym właściwa władza wojskowa przygotowuje projekt dekretu emerytalnego i przesyła go, po podpisaniu przez uprawnionego przedstawiciela tej władzy, właściwej władzy skarbowej do uzgodnienia. Władza skarbowa po sprawdzeniu wymiaru uposażenia emerytalnego umieszcza na projekcie dekretu emerytalnego klauzulę „wymiar uposażenia emerytalnego uzgodniono“, poczem zwraca projekt dekretu właściwej władzy wojskowej. Zarządzenie przez władzę skarbową wypłaty następuje na podstawie otrzymanego od właściwej władzy wojskowej odpisu uzgodnionego dekretu emerytalnego.

§ 50, Zaliczka, należna emerytowi w razie niemożności przyznania i wymierzenia mu uposażenia emerytalnego w przewidzianym w art. 27 ust. 2 ustawy trzydziestodniowym terminie, nie może przekraczać wymiaru emerytury, który na podstawie dowodów, znajdujących się w aktach osobowych emeryta, może być uznany za niesporny.

§ 51. (1) Funkcjonarjuszom państwowym, otrzymującym ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego uposażenie VI grupy lub wyższej we władzach naczelnych i centralnych, oraz wszystkim funkcjonarjuszom państwowym, otrzymującym ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego uposażenie IV grupy lub wyższej, tudzież sędziom i prokuratorom Sądu Najwyższego i sędziom Najwyższego Trybunału Administracyjnego uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza Minister Skarbu.

(2) Wszystkim innym funkcjonarjuszom państwowym uposażenie emerytalne przyznaje i wymierza izba skarbowa, wyznaczona przez Ministra Skarbu.

(3) Wdowom i sierotom po funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych w czynnej służbie przed uprawomocnieniem się dekretu emerytalnego, oraz wszystkim wdowom i sierotom po

zawodowych wojskowych pensje wdowie i sieroce przyznaje i wymierza władza, która byłaby właściwa do przyznania i wymiaru uposażenia emerytalnego zmarłemu.

(4) Wdowom i sierotom po emerytowanych funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych po uprawomocnieniu się dekretu emerytalnego, pensje wdowie i sieroce przyznaje i wymierza izba skarbowa, która ostatnio wypłacała uposażenie emerytalne.

(5) Odprawy (art. 44 i 76) przyznaje i wymierza władza, która byłaby właściwa do przyznania i wymierzenia danej osobie uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej lub sierocej.

(6) Władza służbowa funkcjonarjusza państwowego po rozwiązaniu z nim stosunku służbowego przesyła niezwłocznie władzy skarbowej, właściwej do przyznania i wymiaru uposażenia emerytalnego (pensyj wdowiej i sierocych), uporządkowane akta osobowe danego funkcjonarjusza państwowego. Akta te powinny być przechowywane przez władzę, wypłacającą zaopatrzenie emerytalne. Przepis § 2 ust. (2) nie ma tu zastosowania.

Do art. 28 i 47 ustawy.

§ 52. Prawo do pełnego uposażenia emerytalnego w rozumieniu art. 28 lit. c) i art. 47 lit. b) ustawy powstaje wówczas, gdy funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy po uwzględnieniu wszystkich okresów, zaliczalnych do emerytury i uzasadniających nabycie prawa do niej, nie zaś mających jedynie wpływ na wymiar emerytury, nabył prawo do uposażenia emerytalnego w wysokości pełnego wymiaru tego uposażenia, ustalonego w art. 17 ustawy (art. 19). Przy ustalaniu nabycia prawa do pełnego uposażenia emerytalnego okresy służby, uzasadniające nabycie prawa do emerytury w korzystniejszym stosunku (doliczenia na mocy art. 15, 37 p. 5, art. 52 ust. 1, 3 i 4 oraz doliczenia na mocy ustaw szczególnych), uwzględnia się w tym korzystniejszym stosunku.

Do art. 30 ustawy.

§ 53. (1) Funkcjonarjusz państwowy, przeniesiony w stan spoczynku na podstawie prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej o przeniesieniu w stan spoczynku, nabywa prawo do uposażenia emerytalnego wtedy, gdy ma co najmniej 15 lat zaliczalnej do emerytury nieprzerwanej służby państwowej cywilnej lub wojskowej, albo łącznie cywilnej i wojskowej (art. 30 ust. 3), przepisy zaś art. 9 ust. 2 ustawy nie mają zastosowania.

(2) W przypadku nałożenia na funkcjonarjusza państwowego kary dyscyplinarnej przeniesienia w stan spoczynku ze zmniejszonem uposażeniem emerytalnem, karę tę stosuje się w całej rozciągłości, nawet gdyby uposażenie emerytalne miało być wskutek tego zmniejszone poniżej 30% podstawy wymiaru.

(3) Przeniesienie w stan spoczynku na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego nie pozbawia funkcjonarjusza państwowego dobrodziejstw, wynikających z art. 11 i 12 ustawy.

Do art. 36 ustawy.

§ 54. Przy przyznawaniu emerytury dowody, złożone w terminie, wyznaczonym do wniesienia zażalenia na pierwsze orzeczenie w sprawie emerytury, należy uważać za złożone bez zawinionego opóźnienia w rozumieniu art. 36 ust. 4 ustawy.

§ 55. (1) Emeryt może się ubiegać o doliczenie pewnego okresu do wysługi emerytalnej w trybie art. 36 ustawy tylko w tym przypadku, gdy właściwa władza nie wypowiedziała się już poprzednio co do zaliczalności tego okresu w prawomocnem orzeczeniu.

(2) W razie uprawomocnienia się orzeczenia władzy, odmawiającego przyznania uposażenia emerytalnego lub zaliczenia pewnego okresu do wysługi emerytalnej z powodu nieprzedstawienia wymaganych dowodów, kwestja zaliczalności tego okresu może być ponownie rozważona jedynie na zasadach, dotyczących wznowienia postępowania administracyjnego.

A. Praca kontraktowa.

Do art. 37 ustawy.

§ 56. (1) Przez pracę kontraktową należy rozumieć wykonywanie w organach władzy państwowej na mocy umowy (na piśmie lub ustnej) stałych czynności, należących do zakresu działania funkcjonarjuszów państwowych, za wynagrodzeniem, obliczanem w stosunku do przepracowanego czasu (dziennie, tygodniowo, miesięcznie).

(2) Praca w instytucjach, przedsiębiorstwach lub zakładach państwowych, których pracownicy (funkcjonarjusze) etatowi (stali) nie nabywają praw emerytalnych na zasadzie ustawy, nie stanowi pracy kontraktowej w rozumieniu art. 37 ustawy.

B. Studja wyższe.

§ 57. (1) Funkcjonarjusz państwowy, ubiegający się o doliczenie czasu studjów wyższych, powinien przedstawić władzy, przyznającej i wymierzającej uposażenie emerytalne, zaświadczenie wyższego zakładu naukowego państwowego lub zakładu, uznanego za równorzędny, stwierdzające okres rzeczywiście odbytych studjów naukowych od daty immatrykulacji do daty złożenia egzaminów końcowych. Zaświadczenie to powinno zawierać wzmiankę o tem, czy i jakie urlopy były petentowi udzielone w tym okresie przez władze uczelni. Nadto na żądanie władzy, przyznającej i wymierzającej uposażenie emerytalne, funkcjonarjusz państwowy powinien przedstawić zaświadczenie danego wyższego zakładu naukowego, stwierdzające minimalny, ustawowo przepisany czas studjów w tym zakładzie.

(2) Za zgodą Ministra Skarbu mogą być przyjęte inne dowody zamiast zaświadczeń wymienionych w ust. (1) zwłaszcza o ile przedstawienie takiego zaświadczenia jest niewspółmiernie utrudnione.

(3) W przypadku rozpoczęcia studjów wyższych przed wstąpieniem do służby, a ukończenia ich w czasie trwania tej służby dolicza się do wysługi emerytalnej tylko czas studjów, odbytych przed rozpoczęciem służby, przyczem, jeżeli czas rzeczywistych studjów przekracza ich ustawowy okres minimalny, różnicę potrąca się z czasu studjów, odbytych przed wstąpieniem do służby.

C. Służba wojskowa.

§ 58. W razie pełnienia przez funkcjonarjusza państwowego równolegle z państwową służbą cywilną służby wojskowej, zaliczalnej do wysługi emerytalnej w stosunku korzystniejszym, niż służba cywilna, okres tej służby, pełnionej równolegle ze służbą wojskową, zaliczalną w stosunku korzystniejszym, powinien być funkcjonarjuszowi państwowemu liczony również korzystniej, tak jak gdyby zaliczalna była nie służba cywilna, lecz równolegle z nią pełniona służba wojskowa.

§ 59. (1) W przypadku odbywania służby wojskowej ochotniczej albo też służby wojskowej z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, gdy bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, przez osobę, która nie odbywała obowiązkowej służby wojskowej, okres służby wojskowej ochotniczej, z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, o którem wyżej mowa, nieprzekraczający ustawowo przewidzianego okresu obowiązkowej służby wojskowej, należy uważać pod względem zaliczalności do wysługi emerytalnej za służbę obowiązkową.

(2) Przepis powyższy nie dotyczy osób, które w dniu rozpoczęcia służby ochotniczej, z mobilizacji lub z mocy zarządzenia Rady Ministrów, o którem mowa w ust. (1), przekroczyły wiek poborowy.

§ 60. Do okresu służby wojskowej wlicza się również czas ćwiczeń wojskowych, odbytych w rezerwie.

D. Niewola.

§ 61. Okoliczność, iż dostanie sie funkcjonarjusza państwowego do niewoli nastąpiło bez jego winy, ustalają władze wojskowe lub władze administracji ogólnej.

E. Przerwy w służbie.

§ 62. (1) Służbę w Legjonach, podobnie jak służbę w innych polskich formacjach wojskowych, które były jednocześnie składowemi częściami armji zaborczych, zalicza się do wysługi emerytalnej, jako służbę w wojsku polskiem (art. 105) niezależnie od jakichkolwiek przerw (art. 37 p. 3 ust. 5).

(2) Czas przerwy w służbie, zaliczalny do wysługi emerytalnej na mocy art. 101 ust. 1 lit. a) ustawy, zalicza się do wysługi emerytalnej jak służbę w wojsku polskiem, z tem jednak zastrzeżeniem, że w razie istnienia ponownej przerwy czas przerwy, zaliczalny do wysługi emerytalnej, zalicza się w granicach art. 37 p. 4 ustawy.

§ 63. (1) Lata służby, odbytej przed przerwą, zaliczone na zasadzie art. 37 p. 4 ustawy, uzasadniają nabycie prawa do emerytury i są zaliczalne do 15-letniego oraz do 5-letniego okresu,, przewidzianych w art. 9 ustawy.

(2) Jeżeli w służbie jest kilka przerw do wysługi emerytalnej zalicza się za każdy pełny kalendarzowy rok służby, pełnionej po ostatniej przerwie, jeden rok ze wszystkich okresów służby przed ostatnią przerwą, tak jak gdyby innych przerw poza ostatnią nie było.

(3) Ze służby przed przerwą zalicza się przedewszystkiem okresy, zaliczalne do emerytury w sposób korzystniejszy, przyczem w przypadku, gdy ilość lat rzeczywistej służby przed przerwą wynosi mniej aniżeli służba po przerwie, dopuszczalne jest stosowanie korzystniejszego liczenia lat służby przed przerwą, z tem jednak zastrzeżeniem, że ogólna ilość lat służby, odbytej przed przerwą i obliczonej w sposób korzystniejszy, ostatecznie nie może przekraczać ilości pełnych kalendarzowych lat służby pełnionej po ostatniej przerwie.

(4) Służba przed przerwą jest zaliczalna do wysługi emerytalnej niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku służbowego przed przerwą.

(5) Gdy okres służby przed przerwą z ewentualnem uwzględnieniem korzystniejszego sposobu zaliczenia tego okresu lub jego części nie przewyższa ilości pełnych kalendarzowych lat służby po przerwie, do wysługi emerytalnej zalicza się całkowity okres służby przed przerwą łącznie z miesiącami i dniami, niestanowiącemi pełnego roku.

§ 64. (1) Okresy służby prowizorycznej i przygotowawczej, oraz pracy kontraktowej w służbie państwowej, odbyte przed przerwą, są zaliczalne z samego prawa w stosunku, ustalonym w art. 37 p. 4 ust. 1 ustawy, pod warunkiem, że również przed przerwą służba prowizoryczna (przygotowawcza, kontraktowa) została zakończona bezpośrednio nominacją na stałego funkcjonarjusza państwowego w tym samym lub innym dziale administracji, a jeżeli chodzi o służbę przygotowawczą lub pracę kontraktową — także nominacją na służbę prowizoryczną (o ile chodzi o pracę kontraktową — również przygotowawczą), zakończoną również bezpośrednio i również przed przerwą nominacją na służbę stałą w tym samym lub w innym dziale administracji.

(2) Okresy służby prowizorycznej i przygotowawczej oraz pracy kontraktowej w służbie państwowej, odbyte przed przerwą, lecz nieodpowiadające powyższym warunkom, mogą być

doliczone do wysługi emerytalnej jedynie na mocy art. 37 p. 2 ust. 1 ustawy.

§ 65. Zwolnienie ze służby na własną prośbę funkcjonariusza państwowego, który w ciągu jednego miesiąca po tem zwolnieniu objął w służbie państwowej inne stanowisko stałe lub prowizoryczne, przygotowawcze, czy też kontraktowe, z którego przeszedł następnie bezpośrednio (§ 64 ust. (1)) do służby, stałej, nie pociąga za sobą ani powstania przerwy, ani też utraty praw emerytalnych, nabytych przez poprzednią służbę.

§ 66. Uskutecznione w czasie czynnej służby doliczenie lat służby lub przywrócenie praw, nabytych przez poprzednią służbę, nie wpływają na uprawnienia emerytalne, o ile ustawa lub przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

F. Działalność niepodległościowa.

§ 67. (1) Do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych zalicza się, niezależnie od postanowień art. 105 ustawy:

a) okresy odbywania kar pozbawienia wolności lub administracyjnego zesłania, orzeczonych przez władze państw zaborczych za czynną działalność, zmierzającą do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresy przebywania w areszcie zapobiegawczym za taką działalność;

b) okresy czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, stwierdzonej przez nadanie Krzyża Niepodległości bądź Medalu Niepodległości.

(2) Okresy, o których mowa w ust. (1), zalicza Minister Skarbu, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych, zaś Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, o ile chodzi o zawodowych wojskowych.

(3) Decezje co do zaliczenia okresów, wymienionych w ust. (1) lit. a), wydaje się po wysłuchaniu opinji komisji kwalifikacyjnej, powołanej do opinjowania w sprawach zaopatrzenia byłych skazańców politycznych. Decyzje co do zaliczenia okresów, wymienionych w ust. (1) lit. b), wydaje się po wysłuchaniu opinji tejże komisji kwalifikacyjnej, uzupełnionej trzema delegatami, wyznaczonymi przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek komisji likwidacyjnej Komitetu Krzyża i Medalu Niepodległości.

(4) Okresy działalności, wymienionej w ust. (1) lit. b), należy zgłosić do właściwej władzy skarbowej najpóźniej do dnia 31 grudnia 1936 r. Okresy te niezgłoszone do tego terminu nie ulegają zaliczeniu.

(5) Na zasadzie paragrafu niniejszego nie mogą być zaliczone do wysługi emerytalnej okresy, zaliczone już na innej podstawie.

(6) Do dowodów, uzasadniających zaliczenie do wysługi emerytalnej okresów, wymienionych w ust. (1), stosuje się odpowiednio przepisy, dotyczące zaopatrzenia byłych skazańców politycznych, z tem, że w przedstawionych dowodach — a także w opinjach komisyj — okresy powinny być ustalone w sposób kalendarzowy.

Do art. 39, 40 i 54 ustawy.

§ 68. (1) Dopuszczalność poddawania emerytów perjodycznym badaniom lekarskim (art. 39 i 54) dotyczy tylko emerytów, którym do wysługi emerytalnej doliczono lata na mocy art. 12 ustawy. W stosunku do emerytowanych zawodowych wojskowych przedmiotem oceny przez wojskowo-lekarskie komisje rewizyjne może być tylko stopień utraty zdolności do pracy zarobkowej.

(2) Terminy i wyniki perjodycznych badań lekarskich powinny być uwidocznione w aktach osobowych emeryta.

(3) Powołanie emerytowanego funkcjonarjusza państwowego do czynnej służby państwowej na mocy art. 39 ust. 2 i art. 40 ustawy może nastąpić jedynie po stwierdzeniu przez komisję lekarską zupełnej zdolności do wykonywania obowiązków służbowych na tem stanowisku w danym dziale służby, na które emeryt ma być powołany. Powołanie do czynnej służby państwowej nie może nastąpić wbrew woli emeryta, jeżeli emeryt uzyskał już warunki, w których powinien być przeniesiony w stan spoczynku na własną prośbę.

(4) Przy powoływaniu emerytów do służby czynnej na mocy art. 40 ustawy stosuje się odpowiednio zasady postępowania, przewidziane w art. 31 ustawy.

(5) Za odnośne postanowienia ustaw o państwowej służbie cywilnej w rozumieniu art. 40 ustawy należy uważać przepisy wskazanych ustaw o przenoszeniu urzędnika do innej miejscowości lub na inne stanowisko służbowe.

Do art. 43 i 59 ustawy.

§ 69. Legitymacje, służące jako dowód osobisty w zakresie korzystania z ulg, przewidzianych w art. 43 i 59 ustawy, wystawia emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym władza, wypłacająca uposażenie emerytalne, lub władza, wskazana przez Ministra Skarbu, a emerytowanym zawodowym wojskowym — władza wojskowa, wyznaczona przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 50 ustawy

§ 70. Przepisy, zawarte w § 54—58 i 60—67, stosuje się odpowiednio do zawodowych wojskowych.

Do art. 60 i 61 ustawy.

§ 71. (1) Okoliczność, że śmierć funkcjonarjusza państwowego nastąpiła:

a) z powodu kalectwa lub choroby, nabytych przez zmarłego po wstąpieniu jego do służby i bez własnej winy (art. 9 ust. 2 p. 1) lub

b) z powodów, określonych w art. 9 ust. 2 p. 2 lit. a) — c) ustawy, powinna być w razie wątpliwości ustalona przez komisję lekarską. Do postępowania przed komisjami lekarskiemi stosuje się odpowiednio art. 31 ustawy.

(2) W stosunku do zawodowych wojskowych okoliczności śmierci, wymienione w ust. (1) lit. a) i b), powinny być ustalone orzeczeniem, wydanem w drodze pośmiertnego postępowania rewizyjno-lekarskiego, którego sposób określają szczególne przepisy.

(3) W braku dowodu przeciwnego należy domniemywać, że śmierć funkcjonariusza państwowego lub zawodowego wojskowego nastąpiła z powodu kalectwa lub choroby, nabytych przez zmarłego po wstąpieniu jego do służby i bez własnej winy.

§ 72. Doliczenie przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej 10 lat na mocy art. 61 ust. 3 ustawy jest niezależne od tego, czy za życia zmarłego funkcjonariusza państwowego lub zawodowego wojskowego została stwierdzona trwała utrata zdolności do zarobkowania z przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 lit. a) — c) ustawy. Natomiast doliczenie lat na mocy art. 11 ustawy przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej zawisłe jest przedewszystkiem od ustalenia przez komisję lekarską za życia funkcjonariusza państwowego lub zawodowego wojskowego trwałej utraty co najmniej 95% zdolności do zarobkowania.

Do art. 62 ustawy.

§ 73. Prawo do pensji sierocej służy jedynie dzieciom ślubnym i uprawnionym funkcjonariusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta. O ślubności i uprawnieniu dziecka decyduje właściwe prawo cywilne.

§ 74. W razie otrzymania przez wdowę, która ponownie wstąpiła w związek małżeński, jednorazowej odprawy (art. 74) pensję sierocą, począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, za który należała się ostatnia rata pensji wdowiej, wymierza się według zasad, podanych w art. 62 lit. b) lub c) ustawy. Na tych samych zasadach wypłaca się pensję sierocą przez czas wstrzymania pensji wdowiej z powodu zawarcia przez wdowę ponownego związku małżeńskiego (art. 74). Natomiast w przypadku, gdy prawo do otrzymywania pensji wdowiej zostało zawieszone na mocy art. 73 ustawy, pensje sieroce oblicza się według zasad art. 62 ust. 2 lit. a) ustawy.

§ 75. Przez jedyną sierotę w pojęciu art. 62 lit. c) ustawy należy rozumieć jedyne dziecko, które nie posiada żyjącego rodzeństwa (braci i sióstr) rodzonego ani przyrodniego ze strony ojca, natomiast rodzeństwo przyrodnie ze strony matki nie wchodzi w rachubę.

§ 76. Jeżeli zmarły funkcjonariusz państwowy, zawodowy wojskowy lub emeryt pozostawił dzieci z kilku małżeństw, a jedna z matek otrzymuje pensję wdowią, pensję sierocą dla wszystkich sierot, pochodzących od tej matki, wymierza się według art. 62 lit. a) ustawy, a dla sierot, pochodzących od matek, które nie żyją lub nie otrzymują pensji wdowiej, — na zasadach art. 62 lit. b) ustawy.

Do art. 63 ustawy.

§ 77. (1) Do sierot po funkcjonarjuszkach państwowych stosuje się odpowiednio § 73.

(2) Przyznanie pensji sierocej po matce za życia ojca następuje na czas trwania jego niezdolności do pracy zarobkowej po stwierdzeniu przez lekarza urzędowego tej niezdolności oraz po zbadaniu przez powiatową władzę administracji ogólnej stanu majątkowego i dochodów ojca.

Do art. 66 ustawy.

§ 78. (1) Przyznanie i wymiar pensyj wdowich i sierocych następuje jedynie w razie wniesienia podania przez interesowaną osobę (art. 70 ust. 2).

(2) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie lub przed uprawomocnieniem się wymiaru emerytury zmarłego (§ 51 ust. (3)), z wyjątkiem wdów i sierot po zmarłych w stanie nieczynnym zawodowych wojskowych, wnoszą podania o przyznanie pensji wdowiej lub sierocej do władzy (dowództwa formacji, oddziału, zakładu, urzędu wojskowego), w której zmarły ostatnio pełnił służbę.

(3) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych, zmarłych po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury zmarłego (§ 51 ust. (4)), wnoszą podania do władzy, która wypłacała lub miała wypłacać uposażenie emerytalne zmarłemu emerytowi, wdowy zaś i sieroty po zawodowych wojskowych, zmarłych w stanie nieczynnym lub w stanie spoczynku po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, do Ministerstwa Spraw Wojskowych, jeżeli zmarły był oficerem, a do dowódcy właściwego okręgu korpusu (Szefa kierownictwa marynarki wojennej, Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza), jeżeli był podoficerem.

(4) W podaniu należy wskazać miejsce zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie emerytalne.

§ 79. (1) Do podania należy dołączyć:

a) metrykę śmierci męża (ojca);

b) przy ubieganiu się o pensję wdowią — metrykę ślubu, a przy ubieganiu się o pensje sieroce — metryki urodzeń dzieci, którym mają być przyznane pensje sieroce;

c) poświadczenia zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie;

d) oświadczenia interesowanych osób o tem, czy i jakie otrzymują zaopatrzenie ze Skarbu Państwa;

e) oświadczenia interesowanych osób, że nie wstąpiły do klasztoru;

f) przy ubieganiu się o pensję wdowią — oświadczenie wdowy o tem, że małżeństwo jej ze zmarłym nie zostało sądownie rozłączone, w razie zaś sądowego rozłączenia tego małżeństwa — wypis prawomocnego wyroku sądowego lub zaświadczenie sądu, stwierdzające obowiązek zmarłego alimentowania żony;

g) przy ubieganiu się o pensję sierocą — oświadczenie interesowanych osób o tem, czy i jakie zajmuje sierota stanowisko w służbie państwowej lub samorządowej, do którego jest przywiązane stałe uposażenie, oraz ewentualnie że sierota nie zawarła związku małżeńskiego;

h) przy ubieganiu się o pensję dla sieroty, która ukończyła 18 lat (art. 72 ust. 2), — zaświadczenie właściwego zakładu naukowego, stwierdzające odbywanie studjów.

(2) Jeżeli wdowa ubiega się również o pensje sieroce dla swych dzieci, do podania powinno być dołączone oświadczenie wdowy, że sieroty, o których pensje ubiega się, pozostają pod jej opieką z samego prawa i że opieka ta nie została jej odjęta, nadto, jeżeli są dzieci powyżej lat 15 (w b. zaborze rosyjskim) lub 18 (w b. zaborach austrjackim i niemieckim), — że żadne z nich nie zostało usamowolnione (upełnoletnione).

(3) W razie odjęcia wdowie opieki z samego prawa i ustanowienia jej następnie w charakterze opiekunki przez właściwy organ opiekuńczy do podania winien być dołączony uwierzytelniony odpis aktu ustanowienia (§ 4 ust. (2)), a w razie usamowolnienia (upełnoletnienia) dziecka oraz w przypadku, gdy wdowa ubiega się o pensję sierocą dla dziecka pełnoletniego, — pełnomocnictwo dziecka. Pełnomocnictwo do ubiegania się o pensję sierocą powinno być dane na piśmie, przyczem jednak nie jest wymagane uwierzytelnienie.

(4) Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio, gdy ojciec ubiega się o pensję dla dziecka na mocy art. 63 ustawy.

§ 80. (1) Do postępowania przy wymiarze pensyj wdowich i sierocych stosuje się odpowiednio § 49, przyczem wdowie (sierotom) doręcza się odpowiedni dekret pensyjny.

(2) Jeżeli emeryt zmarł po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, w dekrecie pensyjnym nie wyszczególnia się okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta (§ 49 ust. (5) lit. f)).

§ 81. Jeżeli wdowa jest uprawniona do odbioru pensji wdowiej i pensyj sierocych (§ 82), władza wydaje jeden dekret pensyjny z oznaczeniem wysokości pensyj wdowiej i sierocych. Sierotom, uprawnionym do otrzymywania pensji do rąk własnych, oraz sierotom, nad któremi wdowa nie sprawuje opieki, należy wydać osobne dekrety pensyjne. Dekrety powinny być doręczone z odpowiedniem zastosowaniem przepisów, zawartych w § 82, bezpośrednio osobie, uprawnionej do otrzymywania pensji (pełnoletniej, upełnoletnionej lub usamowolnionej sierocie albo opiekunowi nieletniej sieroty).

§ 82. (1) Pensję sierocą, przyznaną i wymierzoną sierotom niepełnoletnim i nieusamowolnionym (nieupełnoletnionym), wypłaca się rodzicowi, pozostałemu przy życiu (matce, w przypadku przewidzianym w art. 63 ustawy — ojcu), o ile sprawuje on opiekę nad daną sierotą. Jeżeli żaden z rodziców nie żyje lub nie sprawuje opieki (np. z powodu ponownego wstąpienia wdowy w związek małżeński), pensję sierocą wypłaca się ustanowionemu opiekunowi.

(2) Pensję sierocą, przyznaną i wymierzoną sierotom, zdolnym do działań prawnych (pełnoletnim, usamowolnionym lub upełnoletnionym) wypłaca się im osobiście. Sieroty te mogą jednak upoważnić pozostałego przy życiu rodzica zarówno do wszczęcia i popierania postępowania w celu wyjednania pensji sierocej, jak i do jej otrzymywania.

(3) Pełnomocnictwo do otrzymywania przyznanej i wymierzonej pensji sierocej powinno być dane na piśmie i należycie uwierzytelnione. Uwierzytelnienie może być zastąpione osobistem podpisaniem pełnomocnictwa przez mocodawcę w obecności urzędnika władzy, wypłacającej zaopatrzenie emerytalne. Urzędnik zaznacza na udzielonem pełnomocnictwie, jakim dowodem wylegitymował się mocodawca, i potwierdza ustaloną na podstawie tego dowodu tożsamość osoby mocodawcy oraz własnoręczność jego podpisu.

Do art. 67 ustawy.

§ 83. Żony i dzieci funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych, zaginionych na terenie działań wojennych albo w służbie bezpieczeństwa lub służbie granicznej, powinny, celem uzyskania tymczasowego zaopatrzenia w myśl art. 67 ustawy, złożyć wszystkie dowody, wyszczególnione w § 79, w trybie, ustalonym dla wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie (§ 78). Zamiast metryki śmierci osoby te składają zaświadczenie dowódcy formacji (oddziału, zakładu, urzędu wojskowego), stwierdzające, wśród jakich okoliczności nastąpiło zaginienie, i że nie zachodzi podejrzenie dezercji.

Do art. 69 ustawy.

§ 84. (1) Przez wdowę po funkcjonarjuszu państwowym, zawodowym wojskowym lub emerycie, uprawnioną do otrzymywania pensji wdowiej, rozumieć należy wdowę, z którą zmarły zawarł związek małżeński przed przejściem w stan spoczynku, o ile małżeństwo to aż do

śmierci funkcjonarjusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta nie zostało prawomocnym wyrokiem sądowym rozłączone od od stołu i łoża (separowane), rozwiedzione ani też unieważnione.

(2) Wdowie, z którą zmarły funkcjonarjusz państwowy, zawodowy wojskowy lub emeryt został sądownie rozłączony (separowany), służy prawo do pensji wdowiej tylko w tym przypadku, gdy małżeństwo zostało rozłączone z obowiązkiem męża do utrzymywania żony. Skoro tylko obowiązek ten został ustanowiony, wdowa ma prawo do pensji wdowiej w normalnym wymiarze, chociażby nawet wyznaczone jej alimenty wynosiły kwotę mniejszą.

(3) Należy uważać, że rozłączenie sądowe nastąpiło z obowiązkiem męża do utrzymywania żony, zarówno w tym przypadku, gdy obowiązek taki został na męża nałożony w wyroku sądowym, jak i wówczas, gdy wypływa on z umów małżeńskich, zawartych przed uzyskaniem wyroku sądowego w sprawie rozłączenia zgodnie z właściwemi przepisami prawa cywilnego.

(4) Faktyczne oddzielne pożycie małżonków przed śmiercią funkcjonarjusza państwowego, zawodowego wojskowego lub emeryta nie pozbawia wdowy prawa do pensji wdowiej.

(5) Separacja, rozwód oraz unieważnienie małżeństwa w niczem nie wpływają na prawa sierot do pensji sierocej.

Do art. 72 ustawy.

§ 85. Przepisy, zawarte w § 31 ust. (1), stosują się odpowiednio do wdów i sierot.

§ 86. Skazanie wdowy lub sieroty, połączone z utratą praw publicznych (art. 45 kodeksu karnego), samo przez się nie powoduje utraty prawa do pensji wdowiej lub sierocej, o ile inne przepisy takich skutków z tem skazaniem nie łączą.

§ 87. Sieroty otrzymują pensje sieroce po ukończeniu 18 lat, gdy uczęszczają do szkół państwowych publicznych lub szkół prywatnych z uprawnieniami szkół państwowych (publicznych), jak również, gdy pobierają nauki w szkołach prywatnych, nieposiadających uprawnień szkół państwowych (publicznych), a nawet gdy kształcą się w domu, z tem jednak zastrzeżeniem, że nauka ta odbywać się ma według systemu i programu szkół państwowych (publicznych). Okoliczność, że nauka sieroty odpowiada wspomnianym warunkom, powinna być w odpowiedni sposób udowodniona, jak np. przez złożenie odpowiednich egzaminów wstępnych, końcowych lub nawet częściowych.

Do art. 74 ustawy.

§ 88. (1) Odprawę na mocy art. 74 ustawy przyznaje i wymierza wdowom po funkcjonarjuszach państwowych izba skarbowa, która wypłacała pensję wdowią, wdowom zaś po zawodowych wojskowych — władze, które przyznały pensję wdowią.

(2) Prawo do odprawy z tytułu zawarcia ponownego związku małżeńskiego służy również wdowom, które pozostają w czynnej służbie państwowej.

§ 89. (1) Celem otrzymania odprawy wdowa powinna wnieść podanie do władzy, powołanej do przyznania i wymiaru tej odprawy,

(2) Do podania o odprawę należy dołączyć następujące dowody:

a) metrykę ponownego ślubu;

b) zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające, że mąż jest obywatem polskim, w razie zaś, gdy jest obywatelem państwa obcego, — zaświadczenie właściwej władzy danego państwa, należycie zalegalizowane, iż ustawodawstwo danego państwa udziela również odpraw wdowom po emerytach państwowych, wychodzących zamąż za obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

(3) Jeżeli złożenie podania o przyznanie odprawy nastąpiło przed wymierzeniem pensji wdowiej, naprzód, powinna być wydana decyzja co do uprawnień wdowy do pensji wdowiej.

(4) Przy ustalaniu wysokości odprawy za podstawę służy pensja wdowia, przypadająca za ten miesiąc, w którym wdowa wstąpiła ponownie w związek małżeński.

§ 90. (1) Jeżeli wdowa w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego związku małżeńskiego nie wniosła podania (chociażby bez dowodów) o przyznanie odprawy, zachowuje jedynie prawo do pensji wdowiej na przypadek ponownego owdowienia. W tym przypadku wypłata pensji wdowiej zostaje wznowiona od pierwszego dnia miesiąca, następującego po ponownem owdowieniu, z zastrzeżeniami, przewidzianemi w art. 70 ust. 2 i 3 ustawy.

(2) Rozwiązanie ponownie zawartego związku małżeńskiego w inny sposób, niż przez śmierć męża oraz rozłączenie sądowe ponownie zawartego małżeństwa nie pociąga za sobą przywrócenia prawa do otrzymywania pensji wdowiej. Jednak wdowa odzyskuje prawo do pensji wdowiej po śmierci męża, z którym poprzednio została sądownie rozłączona.

(3) W razie unieważnienia ponownie zawartego związku małżeńskiego wdowa odzyskuje prawo do pensji wdowiej od pierwszego dnia miesiąca, następującego po uprawomocnieniu się wyroku sądowego, orzekającego nieważność tego małżeństwa.

Do art. 77 ustawy.

§ 91. (1) Do zwrotu kosztów przesiedlenia mają prawo jedynie wdowy i sieroty, co do których nie zachodzą przeszkody, przewidziane w art. 69 ustawy, sieroty zaś nadto, o ile nie ukończyły 18 roku, a w razie odbywania studjów w zakładach naukowych — 24 roku (art. 72).

(2) Postanowienia, zawarte w § 26—29, stosują się odpowiednio do przesiedleń, uskutecznionych przez wdowy i sieroty, z odchyleniami, przewidzianemi w § 92—96.

§ 92. (1) Wdowa i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszu państwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym w czynnej służbie, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia, o ile nabyły prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a w przypadku, gdy tego prawa nie nabyły, o ile zmarły funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy był stałym funkcjonarjuszem państwowym.

(2) Wdowa i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszu państwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym w czynnej służbie, otrzymują zwrot kosztów przesiedlenia z miejsca dotychczasowego zamieszkania bez względu na ostatnie miejsce służbowe zmarłego męża lub ojca (art. 77 zdanie 1). Natomiast wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, którzy zmarli w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, mają prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia z ostatniego miejsca służbowego zmarłego funkcjonarjusza, czy też wojskowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska (art. 77 zdanie 2 w związku z art. 21 ust. 1).

(3) Prawo do żądania zwrotu kosztów przesiedlenia służy również wdowie i sierotom, zamieszkałym w chwili śmierci funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego razem z nim zagranicą, jeżeli wyjazd zagranicę nastąpił z powodu przeniesienia funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego na stanowisko w służbie zagranicznej i jeżeli nowe miejsce zamieszkania znajduje się w kraju lub na obszarze W. M. Gdańska. W tym przypadku mają odpowiednie zastosowanie przepisy, normujące sprawę należności za przeniesienia z urzędu w służbie czynnej, odbywane poza granicami Państwa, w odniesieniu do funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych, odwołanych do kraju, z odchyleniami, analogicznemi do tych, jakie są przewidziane w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu oraz w § 93—96.

§ 93. Termin roczny, przewidziany w art. 77 w związku z art. 21 ust. 2 i 3 ustawy, należy obliczać w ten sposób, że wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych, zmarłych w czynnej służbie, korzystają z prawa do zwrotu kosztów przesiedlenia, o ile ono nastąpiło w ciągu roku od daty śmierci funkcjonarjusza lub wojskowego, wdowy zaś i sieroty, pozostałe po funkcjonarjuszach i wojskowych, zmarłych w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, — o ile przesiedlą się w ciągu roku od daty przeniesienia zmarłego funkcjonarjusza lub wojskowego w stan spoczynku, niezależnie od daty śmierci męża czy też ojca.

§ 94. (1) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy sierotom jedynie w braku wdowy, uprawnionej do otrzymania zwrotu kosztów przesiedlenia.

(2) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia służy sierotom łącznie.

(3) Prawo do zwrotu kosztów przesiedlenia nie służy wdowcowi po funkcjonarjuszce państwowej.

§ 95. Jeżeli przepisy, normujące sprawę należności w razie przeniesienia w czynnej służbie, uzależniają wysokość pewnych świadczeń od rodzinnego stanu funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, przy określaniu tego stanu bierze się pod uwagę wdowę, a gdy ta nie żyje, jedną z uprawnionych sierot zamiast zmarłego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego.

§ 96. (1) Wdowa i sieroty, które pragną uzyskać zwrot kosztów przesiedlenia, powinny złożyć podanie do władzy, oznaczonej w § 29, dołączając oprócz dowodów, w tymże przepisie wymienionych, metrykę śmierci zmarłego męża lub ojca, o ile nie znajduje się ona w aktach osobowych.

(2) W przypaddku przesiedlenia wdowy i sierot z zagranicy (§ 92 ust. (3)) władza, która przyznaje zwrot kosztów przesiedlenia, może zażądać od osób, ubiegających się o to, złożenia deklaracyj lub dowodów, stwierdzających wyjazd zagranicę z powodu przeniesienia zmarłego męża lub ojca na stanowisko w służbie zagranicznej i zamieszkiwanie zagranicą razem ze zmarłym funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym, jeżeli okoliczności te nie wynikają z akt osobowych zmarłego i nie mogą być ustalone z urzędu.

Do art. 78 ustawy.

§ 97. (1) Prawo do pośmiertnego służy przedewszystkiem wdowie, o ile małżeństwo z nią zmarłego nie zostało sądownie rozwiązane w drodze rozłączenia, rozwodu lub unieważnienia. W razie sądowego rozłączenia małżeństwa wdowa nie ma prawa do pośmiertnego, nawet gdy ustanowiony został obowiązek męża alimentowania żony, co nie wyłącza możliwości zastosowania art. 78 ust. 3 zdanie 2 ustawy.

(2) Jeżeli wdowa nie ma prawa do pośmiertnego lub tego prawa się zrzekła, pośmiertne należy się w tej samej wysokości dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły faktycznie je utrzymywał, bez względu na to, czy zmarły pozostawił jakikolwiek majątek.

(3) Przy obliczaniu wysokości pośmiertnego za podstawę obliczenia należy wziąć uposażenie emerytalne, otrzymywane ostatnio przez zmarłego, ze wszystkiemi należnemi zmarłemu emerytowi dodatkami.

(4) W braku dzieci ślubnych, uprawnionych i pasierbów oraz w przypadku, gdy osoby te

zrzekły się pośmiertnego, należy przyznać osobom (krewnym zmarłego lub obcym), które łożyły na leczenie i pogrzeb, udowodnione koszty tego leczenia i pogrzebu do wysokości trzymiesięcznego uposażenia emerytalnego zmarłego, jeżeli koszty te nie znajdują pokrycia w pozostałym po zmarłym majątku ruchomym ani nieruchomym.

(5) Jeżeli zmarły pozostawił pewien majątek, który jednak nie wystarcza na pokrycie kosztów ostatniej choroby i pogrzebu, wypłata udowodnionych kosztów leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego następuje po potrąceniu kwoty, odpowiadającej wartości jego majątku, przyczem w tym przypadku osoba, ubiegająca się o zwrot tych kosztów, powinna przedstawić prócz dowodów, wymienionych w § 98 ust. (2) lit. c), zaświadczenie sądu lub powiatowej władzy administracji ogólnej, stwierdzające, jaką wartość posiada majątek, pozostały po zmarłym, oraz jaką część tego majątku otrzymała osoba, ubiegająca się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu.

(6) Jeżeli jest kilkoro dzieci (dzieci i pasierbów), przedewszystkiem należy przyznać tym dzieciom, które poniosły koszty leczenia i pogrzebu zmarłego, kwoty, stanowiące zwrot tych kosztów, ewentualna zaś pozostałość zostaje podzieloną na równe części pomiędzy wszystkie dzieci, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego.

(7) Jeżeli kilka osób ubiega się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu, kwotę zwracanych kosztów leczenia i pogrzebu dzieli się między te osoby w stosunku do poniesionych wydatków i zaciągniętych zobowiązań, związanych z chorobą i pogrzebem zmarłego, przyczem uwzględnia się przedewszystkiem koszty leczenia i pogrzebu niezbytkownego.

§ 98. (1) Pośmiertne (zwrot kosztów leczenia i pogrzebu) po emerytowanym funkcjonarjuszu państwowym przyznaje izba skarbowa, która zmarłemu wypłacała lub powinna była wypłacać uposażenie emerytalne. Wypłatę pośmiertnego uskutecznia władza, która wypłacałaby pensję wdowią lub sierocą po zmarłym.

(2) Osoba, ubiegająca się o uzyskanie pośmiertnego (zwrotu kosztów leczenia i pogrzebu), powinna wnieść do władzy, oznaczonej w ustępie poprzednim, podanie i dołączyć do niego następujące dowody:

a) jeżeli o pośmiertne ubiega się wdowa, — metrykę śmierci męża i oświadczenie, że małżeństwo zmarłego z osobą, ubiegającą się o pośmiertne, nie zostało sądownie rozwiązane (§ 97 ust. (1));

b) jeżeli o pośmiertne ubiegają się dzieci lub pasierby, które pozostawały na utrzymaniu zmarłego, — metrykę śmierci ojca lub ojczyma, zaświadczenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, że osoby, ubiegające się o pośmiertne, pozostawały na utrzymaniu zmarłego, oraz metryki urodzeń wszystkich osób, ubiegających się o pośmiertne, a jeżeli są niemi również pasierby, — także metrykę ślubu zmarłego z matką danego pasierba;

c) jeżeli inni krewni lub osoby obce ubiegają się o zwrot kosztów leczenia i pogrzebu, — metrykę śmierci zmarłego, poparty dowodami rachunek poniesionych kosztów leczenia i pogrzebu oraz zaświadczenie sądu lub powiatowej władzy administracji ogólnej o tem, czy i jakiej wartości majątek ruchomy lub nieruchomy zmarły pozostawił po sobie.

Do art. 81 ustawy.

§ 99. Zaliczanie służby w trybie art. 81 następuje równocześnie z zaliczeniem służby państwowej, gdy dany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy przechodzi w stan spoczynku z zastrzeżeniem postanowień art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

§ 100. Odmawiając zaliczenia do emerytury okresu służby w państwie zaborczem na mocy art. 81 ustawy, władza powinna rozpatrzyć możliwość doliczenia tej służby na zasadzie art. 97 lub art. 101 lit. b) ustawy, jako pracy zawodowej.

§ 101. Przez służbę w państwach zaborczych, której zaliczenie normuje art. 81 ustawy, należy rozumieć jedynie służbę państwową (cywilną lub wojskową), pełnioną w jednym z państw zaborczych (Austro-Węgry, Niemcy, Rosja) w okresie, kiedy państwo to miało jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106), i na obszarze, na który w czasie pełnienia służby rozciągała się władza tego państwa, bez względu na to, czy obszar ten wchodzi obecnie w skład Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast nie może być uważana za służbę w państwie zaborczem służba na obszarze, który obecnie należy do Państwa Polskiego, pełniona w okresie przejściowym przed objęciem tego obszaru przez władze polskie, a po opuszczeniu go przez władze zaborcze.

§ 102. (1) Art. 81 ustawy dotyczy jedynie tych osób, które nabywają prawo do uposażenia emerytalnego na zasadzie postanowień, zawartych w tytułach I i II ustawy. Osoby, które nie zostały przyjęte do służby stałej lub w charakterze zawodowych wojskowych w rozumieniu art. 1 ustawy, mogą otrzymać zaopatrzenie emerytalne lub odprawę jedynie na mocy art. 82, 95, 102, 103, 104 lub 108 ustawy.

(2) Zaliczalność służby w państwie zaborczem nie jest zależna od terminu wstąpienia do służby polskiej i terminu uzyskania charakteru stałego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego.

(3) Wystąpienie z polskiej służby państwowej nie unicestwia praw, nabytych w służbie państw zaborczych, natomiast wydalenie z polskiej służby państwowej z pozbawieniem praw emerytalnych rozciąga się również na prawa, nabyte w służbie państw zaborczych.

§ 103. Służba, pełniona w b. Wydziale Krajowym, zalicza się na mocy art. 81 ustawy, tylko o ile była zaliczalna w myśl przepisów emerytalnych b. Wydziału Krajowego.

§ 104. (1) O zaliczalności danego okresu służby w państwie zaborczem na zasadzie art. 81 ustawy decydują wyłącznie przepisy, które obowiązywały w danem państwie zaborczem; normują one również stosunek, w jakim ma nastąpić zaliczenie lat tej służby. Jednak służba w państwie zaborczem nie może być zaliczona w stosunku korzystniejszym niż ten, w którym służba ta byłaby zaliczona, gdyby była pełniona w Państwie Polskiem. Zastrzeżenie to ma zastosowanie przy obliczaniu wysokości zaopatrzeń emerytalnych, lecz nie przy rozstrzyganiu kwestji nabycia uprawnień emerytalnych z mocy art. 82 lub 95 ustawy.

(2) Jeżeli przepisy państwa zaborczego przewidują uprzywilejowany sposób zaliczania lat służby, pełnionych w szczególnych okolicznościach, które w Państwie Polskiem nie mają odpowiednika (np. służba w kolonjach), należy stosować przepisy państwa zaborczego.

(3) Jeżeli przepisy państwa zaborczego uzależniały zaliczalność danego okresu służby wojskowej od bezpośredniego wstąpienia po jej odbyciu do państwowej służby cywilnej, art. 85 ustawy nie ma zastosowania i warunek bezpośredniego przejścia ze służby wojskowej do cywilnej należy uważać za spełniony, o ile dana osoba po zwolnieniu z wojska państwa zaborczego wstąpiła do państwowej służby cywilnej w danem państwie zaborczem lub też w czasie, w którym dane państwo nie utraciło jeszcze charakteru zaborczego (§ 106), pozostawała w wojsku tego państwa, a następnie bezpośrednio wstąpiła do polskiej służby państwowej lub do wojska polskiego (polskich formacyj wojskowych), w razie zaś istnienia przerwy między służbą wojskową w wojsku państwa zaborczego, a następną cywilną (polską lub w państwie zaborczem) służba wojskowa w państwie zaborczem nie jest zaliczalna. Za przerwę nie uważa się okresu przebywania w niewoli oraz okresu, podczas którego powrót do kraju był dla danej osoby zupełnie niemożliwy.

§ 105. Służba samorządowa w Państwie Polskiem jest zaliczalna w trybie art. 81 ust. 2 ustawy jedynie osobom, które po odbyciu tej służby wstąpiły do służby państwowej i przed dniem 1 października 1923 r. uzyskały charakter stałych funkcjonarjuszów lub zawodowych wojskowych.

§ 106. (1) Za służbę w państwach zaborczych uważa się służbę cywilną i wojskową, pełnioną w Rosji — przed dniem 1 listopada 1917 r. według kalendarza gregorjańskiego (nowego stylu), w Austro-Węgrzech — przed dniem 1 listopada 1918 r., służbę cywilną w Niemczech — przed dniem 10 stycznia 1920 r., a służbę wojskową w wojsku niemieckiem — przed dniem 27 grudnia 1918 roku.

(2) W razie wątpliwości domniemywa się, że we wszystkich dokumentach, dotyczących służby w Rosji, pełnionej przed dniem 1 listopada 1917 r., daty są oznaczone według kalendarza juljańskiego (starego stylu). Daty te przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego należy zastąpić datami, obliczonemi według kalendarza gregorjańskiego (nowego stylu), przez przesunięcie ich o trzynaście dni, a jeżeli chodzi o służbę, pełnioną przed dniem 1 marca 1900 r., o dwanaście dni naprzód.

(3) Niemiecką służbę cywilną na części obszaru plebiscytowego Górnego Śląska, przyznanej Rzeczypospolitej Polskiej na mocy decyzji Rady Ambasadorów z dnia 20 października 1921 roku, przyjętej przez Rząd Polski uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 października 1921 r., podaną do wiadomości oświadczeniem rządowem z dnia 23 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 369), liczy się do dnia 20 października 1921 r. niemieckim funkcjonarjuszom państwowym, którzy przy obejmowaniu Górnego Śląska przez władze polskie byli zatrudnieni na obszarze plebiscytowym i pozostawali na swych stanowiskach służbowych, z których zostali bezpośrednio przyjęci do polskiej służby państwowej, czas służby w państwie niemieckiem jako zaborczem liczy się do daty przejęcia władzy w miejscu urzędowania przez Państwo Polskie, najdłużej jednak do dnia 20-go lipca 1922 roku.

(4) Niemiecką służbę cywilna na obszarze t. zw. Wałów Kwidzyńskich (5 wsi na północ od Korzeniowa), przyznanym Rzeczypospolitej Polskiej na mocy uchwały Rady Ambasadorów z dnia 12 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 54, poz. 470 załącznik 1 article II p. 3-o), liczy się do dnia 12 sierpnia 1920 r.

(5) Przepisy powyższych ustępów nie naruszają w niczem postanowień, dotyczących zaliczalności służby do wysługi emerytalnej, zawartych w umowach międzynarodowych, w szczególności art. 501—506 konwencji niemiecko-polskiej, dotyczącej Górnego Śląska, podpisanej w Genewie dnia 15 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, załącznik do poz. 371).

§ 107. Przez służbę w zawodzie nauczycielskim w pojęciu art. 81 ust. 4 ustawy należy rozumieć zarówno czynną służbę nauczycielską, jak i służbę zawodowych nauczycieli w charakterze funkcjonarjuszów państwowych, pełnioną w państwowym nadzorze szkolnym.

Do art. 82 ustawy.

§ 108. (1) Przez emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych i emerytowanych zawodowych wojskowych państw zaborczych rozumieć należy jedynie osoby, które zostały przeniesione w stan spoczynku przez władze danego państwa w okresie, gdy miało ono jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106). Narówni z przeniesieniem w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego należy traktować przenie-

sienie w stan spoczynku, uskutecznione przez szczególne organa, powołane do likwidowania stosunków w państwach zaborczych.

(2) Byłym zawodowym wojskowym państw zaborczych służy prawo do uposażenia emerytalnego na zasadzie art. 82 ustawy także wówczas, gdy wprawdzie nie zostali oni przez władze danego państwa przeniesieni w stan spoczynku, jednak w okresie, gdy dane państwo miało jeszcze charakter państwa zaborczego (§ 106), nabyli prawo do pełnego uposażenia emerytalnego (art. 105 ust. 6). Zasada powyższa nie dotyczy jednak byłych funkcjonarjuszów państwowych państw zaborczych.

§ 109. (1) O tem, czy zawodowy wojskowy państwa zaborczego nabył prawo do pełnego uposażenia emerytalnego, i w związku z tem, czy powinien być uważany za emeryta w rozumieniu art. 82 ustawy, decydują wyłącznie przepisy państwa zaborczego, chociażby nawet przewidywały one zasady korzystniejsze, niż obowiązujące w polskiej służbie państwowej (§ 104 ust. (1) zdanie 3). Natomiast przy wymiarze uposażenia emerytalnego byłym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym państw zaborczych według norm art. 19 stosuje się odpowiednio § 104 ust. (1) zdanie 2 oraz ust. (2) i (3).

(2) Przy obliczaniu wysokości uposażenia emerytalnego emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym i emerytowanym wojskowym państw zaborczych należy naprzód uskutecznić wymiar tego uposażenia za zaliczalne lata służby według norm art. 19 ustawy, biorąc za podstawę wymiaru uposażenie, przywiązane do grupy uposażenia, do której dany emeryt został zaszeregowany (art. 83), a następnie od kwoty, ustalonej w ten sposób, wymierzyć uposażenie w wysokości 75%.

Do art. 84 ustawy.

§ 110. Art. 84 ustawy stosuje się również do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, zawodowych wojskowych i emerytach.

§ 111. Udowodnienie uczestnictwa w kasach zaopatrzenia państwa zaborczego jest obowiązkiem osoby interesowanej.

§ 112. (1) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, pozostający w czynnej służbie, a zamierzający skorzystać z postanowień art. 84 ustawy, powinni złożyć przełożonej władzy deklarację, mocą której odstępują na rzecz Skarbu Państwa wszelkie prawa, służące im z tytułu uczestnictwa w kasach emerytalnych (innych kasach zaopatrzenia) lub z tytułu opłacania składek emerytalnych do kas państw zaborczych.

(2) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy podjęli wpłacone do tych kas składki, powinni złożyć przełożonej władzy zobowiązanie zwrócenia Skarbowi Państwa tych składek w walucie polskiej według ustalonego kursu.

(3) Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy tylko częściowo podjęli wpłacone składki, powinni złożyć deklarację i zobowiązanie.

§ 113. (1) Doliczenie odpowiedniego okresu służby do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 84 ustawy następuje z zastosowaniem § 104 po złożeniu deklaracji i uiszczeniu w całości kwoty, należnej Skarbowi Państwa na mocy wystawionego zobowiązania (§ 112).

(2) Prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego w zwiększonym wymiarze uzyskuje osoba interesowana od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zwróceniu w całości podjętych składek lub po odstąpieniu praw na rzecz Skarbu Państwa.

(3) Uiszczenie przez funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego jedynie części podniesionych składek nie upoważnia do żądania zaliczenia odpowiedniej części okresu przynależności do danej kasy.

§ 114. (1) Przepisy § 112 i 113 stosują się odpowiednio do emerytów, którzy w dniu 1 października 1923 r. otrzymywali już zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa, tudzież do wdów i sierot po tych emerytach oraz po funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych.

(2) Wdowy i sieroty po funkcjonarjuszach i zawodowych wojskowych państw zaborczych, którzy podnieśli swoje osobiste składki emerytalne, lecz pozostawili składki na rachunku żon i dzieci, nie są obowiązane zwracać Skarbowi Państwa podniesionych składek i składają jedynie deklarację (§ 112 ust. (1)).

Do art. 85 ustawy.

§ 115. (1) Przez przerwy w pojęciu art. 85 ustawy należy rozumieć wszelkie przerwy między służbą w państwie zaborczem a służbą w Państwie Polskiem, niezależnie od terminu wstąpienia do służby w Państwie Polskiem, oraz przerwy między dwoma okresami polskiej służby państwowej, zakończone ponownem wstąpieniem do tej służby przed dniem 1 października 1923 r.

(2) Przewidziany w art. 85 ustawy wyjątek od zasady nieprzerwalności służby nie dotyczy przerw między poszczególnemi okresami służby w państwie zaborczem, jeżeli przepisy tego państwa wymagały ciągłości służby (§ 104 ust. (3)), oraz przerw między okresami polskiej służby państwowej, niezakończonych ponownem wstąpieniem do tej służby przed dniem 1 października 1923 r.

(3) Za wstąpienie do polskiej służby państwowej należy uważać wstąpienie do służby, zaliczalnej do emerytury, a więc również wstą-

pienie w charakterze funkcjonarjusza prowizorycznego, praktykanta lub pracownika kontraktowego, o ile następnie dana osoba uzyskała bezpośrednio nominację na stanowisko stałe (art. 37 p. 1 i p. 2 ust. 2).

§ 116. Przez wyrażenie „zwolnienie z przyczyn natury politycznej" należy rozumieć zwolnienie z powodu działalności, połączonej z korzyścią dla Narodu i Państwa Polskiego. Przyczyna powinna być wykazana dowodami, niebudzącemi żadnych wątpliwości (dokumentami lub zeznaniami co najmniej dwóch wiarogodnych osób).

Do art. 95 ustawy.

§ 117. (1) Nieprzyjęcie byłego funkcjonarjusza państwowego państwa zaborczego do polskiej służby państwowej z przyczyn innych, aniżeli brak etatu, w szczególności z powodu przekroczonego wieku lub niezdolności do służby nie uprawnia do korzystania z dobrodziejstw art. 95 ustawy, jednak przyjęcie byłego funkcjonarjusza państwowego państwa zaborczego na stanowisko prowizoryczne lub do pracy kontraktowej powinno być uważane za równoznaczne z nieprzyjęciem z powodu braku etatu.

(2) Były funkcjonarjusz państwowy państwa zaborczego uzyskuje prawo do uposażenia emerytalnego na mocy art. 95 ustawy dopiero po zgłoszeniu tego prawa, uskutecznionem po nastaniu warunków, przewidzianych w art. 28 ustawy. Zgłoszenia wcześniejsze nie mają znaczenia prawnego.

(3) Przez nastanie warunków, przewidzianych w art. 28 ustawy należy rozumieć przekroczenie przez danego byłego funkcjonarjusza państwa zaborczego sześćdziesiątego roku życia lub utratę zdolności do zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej. Natomiast niezdolność do zajmowania w polskiej służbie państwowej stanowiska, odpowiadającego stanowisku zajmowanemu w państwowej służbie zaborczej, nie uprawnia do korzystania z dobrodziejstw art. 95 ustawy.

(4) Byli funkcjonarjusze państwowi państw zaborczych, którzy odpowiadają warunkom art. 95 ustawy, otrzymują uposażenie emerytalne zgodnie z art. 82 ustawy w wysokości 75% tego uposażenia, które należałoby się im według norm art. 19 ustawy od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 ustawy według danej grupy uposażenia, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania do wysługi emerytalnej czasu służby w państwach zaborczych nie może być korzystniejszy' aniżeli w polskiej służbie państwowej lub w wojsku polskiem (§ 104).

Do art. 96 ustawy.

§ 118. (1) Przez emerytowanych funkcjonarjuszów państw zaborczych w pojęciu art. 96 ustawy należy rozumieć wszystkich byłych funkcjonarjuszów tych państw, którzy otrzymują uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa wyłącznie z tytułu służby w państwach zaborczych, niezależnie od tego, czy zostali przeniesieni w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego.

(2) Do emerytowanych funkcjonarjuszów państw zaborczych stosuje się odpowiednio § 68 ust. (3).

Do art. 97 ustawy.

§ 119. (1) Doliczenie okresu służby samorządowej lub pracy zawodowej w trybie art. 97 ustawy następuje również, gdy funkcjonarjusz państwowy w momencie doliczenia danego okresu służby czy pracy do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa lub dodatku za trzechlecia miał nominację na stanowisko prowizoryczne.

(2) Za polską służbę państwową, zaliczalną do wysługi emerytalnej, w rozumieniu art. 97 ust. 1 ustawy należy uważać jedynie służbę zaliczalną na mocy art. 37 ustawy i uzasadniającą roszczenie o uposażenie emerytalne.

(3) Gdy okres niezaliczalnej na zasadzie innych przepisów służby państwowej, służby samorządowej lub pracy zawodowej wynosi mniej, aniżeli ilość kalendarzowych lat polskiej służby państwowej, zaliczalnej do emerytury, do wysługi emerytalnej zalicza się całkowity okres niezaliczalnej na zasadzie innych przepisów służby państwowej, służby samorządowej lub pracy zawodowej z miesiącami i dniami, niestanowiącemi pełnego roku.

Do art. 82, 87, 89, 90, 95, 99, 102 i 108 ustawy.

§ 120. (1) Przyznanie i wymiar zaopatrzenia emerytalnego emerytom (art. 82), byłym funkcjonarjuszom (art. 95), niezawodowym wojskowym wojska polskiego (art. 99), zawodowym wojskowym państw zaborczych (art. 102 i 108), tudzież wdowom i sierotom po nich następuje jedynie w razie wniesienia podania przez interesowane osoby.

(2) Osoby, wymienione w ustępie poprzednim, ubiegające się o zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa, składają podania do władzy powołanej do przyznawania i wymierzania zaopatrzenia emerytalnego. W podaniu należy dokładnie oznaczyć miejsce zamieszkania wszystkich osób, którym ma być przyznane zaopatrzenie emerytalne.

(3) Osoby, wymienione w ust. (1), nabywają prawo do zaopatrzenia emerytalnego od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu i udowodnieniu swych praw, z wyjątkiem osób, ubiegających się o zaopatrzenie emerytalne na mocy art. 99 ustawy, które nabywają to prawo od terminu, wskazanego w ust. 2 tego przepisu.

§ 121. Wdowy i sieroty po byłych funkcjonarjuszach państwowych i zawodowych wojskowych państw zaborczych, którzy odpowiadali

warunkom, przewidzianym w art. 95 lub 108 ustawy, o ile same również posiadają obywatelstwo polskie z mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, przyczem śmierć byłego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego należy uznać za ziszczenie się warunku, przewidzianego w art. 28 lit. a) ustawy.

§ 122. Przy wymiarze i wypłacaniu uposażenia emerytalnego niezawodowym wojskowym wojska polskiego, emerytowanym i byłym funkcjonarjuszom oraz zawodowym wojskowym państw zaborczych, tudzież wdowom i sierotom po tych osobach stosuje się odpowiednio przepisy § 49 oraz § 80—82.

§ 123. Emerytowanym (art. 82) i byłym funkcjonarjuszom państw zaborczych (art. 95) oraz wdowom i sierotom po tych osobach (art. 87 i 89) zaopatrzenie emerytalne przyznaje i wymierza izba skarbowa, wyznaczona przez Ministra Skarbu.

§ 124. (1) Emerytowany i były funkcjonarjusz państwa zaborczego powinien dołączyć do podania o uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa następujące dowody:

a) uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających całokształt przebiegu służby emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza w państwach zaborczych, a jeżeli nastąpiło przeniesienie w stan spoczynku przez władze państwa zaborczego, — również uwierzytelniony odpis dekretu emerytalnego;

b) uwierzytelniony odpis dokumentu, stwierdzającego posiadanie przez emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza obywatelstwa polskiego na mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44);

c) poświadczenie zamieszkania emeryta lub byłego funkcjonarjusza;

d) oświadczenie emerytowanego lub byłego funkcjonarjusza, stwierdzające, czy i jakie zaopatrzenie otrzymuje ze Skarbu Państwa.

(2) W razie niemożności przedstawienia dokumentów, wskazanych pod lit. a), należy w podaniu zaznaczyć przyczynę tego i dołączyć dokładny opis przebiegu służby w państwie zaborczem, potwierdzony co do zgodności danych z rzeczywistością podpisami co najmniej dwóch wiarogodnych osób, które, o czem w zaświadczeniu należy zaznaczyć, pozostawały w służbie w tym samym dziale administracji przez cały okres, w którym odbywanie służby przez interesowanego stwierdzają. Podpisy tych osób powinny być uwierzytelnione.

§ 125. (1) Do podań wdów (sierot) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych, którym zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, stosuje się odpowiednio § 79.

(2) Wdowy (sieroty) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych, którym przed śmiercią nie zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, powinny w celu uzyskania pensji wdowiej (sierocej) złożyć podanie i dołączyć dowody, wymienione w § 124 lit. a) i b) oraz w § 79.

(3) Pozatem do podań wdów (sierot) po emerytowanych i byłych funkcjonarjuszach państw zaborczych powinny być zawsze dołączone uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających posiadanie obywatelstwa polskiego na mocy art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) przez wszystkie osoby, ubiegające się o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego (§ 121).

Do art. 99, 102, 104 i 108 ustawy.

§ 126. (1) Zaopatrzenie emerytalne na mocy art. 99, 102 i 108 przyznaje i wymierza oficerom oraz wdowom i sierotom po nich Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, a podoficerom oraz wdowom i sierotom po nich — dowódca właściwego okręgu korpusu w porozumieniu z właściwą izbą skarbową (art. 89 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 1).

(2) Właściwość okręgu korpusu określa się według miejscowości, w której dany wojskowy pełnił ostatnio służbę w wojsku polskiem (art. 99 i 102), lub według siedziby władzy wojskowej, której złożył podanie o przyjęcie do wojska polskiego (art. 108).

§ 127. (1) Do podań o uposażenie emerytalne na mocy art. 99, 102 lub 108 ustawy osoby interesowane powinny dołączyć dowody, wskazane w § 124, przyczem w przypadku ubiegania się o uposażenie emerytalne na zasadzie art. 99 ustawy zbędne jest przedstawianie dowodów, wskazanych w § 124 lit. b).

(2) Jeżeli wojskowy służył w wojsku polskiem (art. 99 i 102), do podania powinna być dołączona poświadczona przez właściwą władzę wojskową karta ewidencyjna, stwierdzająca dokładny przebieg służby w wojsku polskiem aż do czasu zwolnienia.

(3) Jeżeli były wojskowy ubiega się o uposażenie emerytalne na mocy art. 108 ustawy, do podania powinno być dołączone zaświadczenie właściwej władzy wojskowej, stwierdzające, że prośba wojskowego o przyjęcie do wojska polskiego, wniesiona przed końcem 1920 r., nie została uwzględniona.

§ 128. (1) Uposażenie emerytalne na zasadzie art. 99 i 102 ust. 1 lit. b) ustawy może być przyznane jedynie po stwierdzeniu przez komisję wojskowo-lekarską, iż wojskowy stał się w czasie służby w wojsku polskiem oraz w związku z tą służbą trwale niezdolny do służby wojskowej (art. 102 ust. 2).

(2) Do przyznania uposażenia emerytalnego na zasadzie art. 99 ustawy wymagane jest nadto orzeczenie komisji, powołanej przez Ministra Spraw Wojskowych, z udziałem delegata, wyznaczonego przez Ministra Skarbu, stwierdzające, iż wojskowy jest trwale niezdolny do pracy zarobkowej wskutek przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 ustawy, a zaszłych w czasie służby w wojsku polskiem, i że w myśl przepisów każdocześnie obowiązującej ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem wojskowemu temu służyłoby prawo do dodatku dla ciężkoposzkodowanych.

§ 129. (1) Do podań, wnoszonych przez wdowy (sieroty) po byłych niezawodowych wojskowych wojska polskiego (zawodowych wojskowych państw zaborczych), którym przed śmiercią zostało przyznane uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa na zasadzie art. 99 ust. 1 p. 1, art. 102 lub 108 ustawy, stosuje się odpowiednio § 79.

(2) Do podań, wnoszonych przez wdowy (sieroty) po niezawodowych wojskowych wojska polskiego (zawodowych wojskowych państw zaborczych), którym przed śmiercią nie przyznano uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa, oprócz dowodów, wyszczególnionych w § 79, powinny być dołączone dowody, wskazane w § 124 lit. a) i b), ewentualnie w § 127 ust. (2) i (3), przyczem w przypadku ubiegania się o pensję wdowią (sierocą) na zasadzie art. 99 ustawy zbędne jest przedstawianie dowodów, wskazanych w § 124 lit. b).

(3) Pozatem do podań wdów (sierot) o przyznanie pensji wdowiej (sierocej) na mocy art. 102 i 108 ustawy stosuje się § 125 ust. (3).

(4) Pensja wdowia (sieroca) na mocy art. 99 ustawy może być przyznana po stwierdzeniu przez komisję wojskowo-lekarską, iż śmierć męża (ojca) interesowanych osób nastąpiła wskutek przyczyn, wymienionych w art. 9 ust. 2 p. 2 ustawy, a zaszłych w czasie służby w wojsku polskiem.

Rozdział III.

Zaszeregowanie emerytów, funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych państw zaborczych.

§ 130. Emerytów (art. 82), byłych funkcjonarjuszów państwowych (art. 95) oraz byłych zawodowych wojskowych (art. 108) państw zaborczych, którzy nabyli prawo do emerytury ze Skarbu Państwa po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, zaszeregowuje się do poszczególnych grup uposażenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) z późniejszemi zmianami według zasad § 131 i 132.

§ 131. (1) Emerytowanych oraz byłych funkcjonarjuszów państw zaborczych, wyjąwszy wymienionych w ust. (2), zaszeregowuje się w sposób następujący:

a) wszystkich urzędników, nauczycieli wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostających na etacie państwa, sędziów i prokuratorów, pracowników poczt, telegrafów i telefonów, którzy na mocy ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) mieliby otrzymywać uposażenie emerytalne według stopni służbowych, określonych w ustawie z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429), — do tej grupy uposażenia, która cyfrowo odpowiada danemu stopniowi służbowemu;

b) niższych funkcjonarjuszów, którzy na mocy ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R . P. Nr. 70, poz. 466) mieliby otrzymywać uposażenie emerytalne według jednego z przewidzianych dla niższych funkcjonarjuszów państwowych stopni płac, określonych w ustawie z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429), — do następujących grup uposażenia:

stopień płacy	do grupy uposażenia
1—2	XVI
3—4	XV
5	XIV
6	XIII
7	XII
8	XI
9	X

c) oficjantów kancelaryjnych (oficjantki kancelaryjne) b. zaboru austrjackiego — do XII grupy uposażenia.

(2) Emerytowanych i byłych funkcjonarjuszów państwowych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego i W. M. Gdańska zaszeregowuje się w sposób następujący:

grupa niemiecka	do grupy uposażenia	
XIII, B. 1 i wyższe	VI	a dla posiadających studja wyższe V
XII	VII	„ „ „ „ „ VI
XI	VIII	„ „ „ „ „ VII
X	IX	„ „ „ „ „ VIII
IX	X	„ „ „ „ „ IX
VIII	X	
VII i VI	XI	
V	XII	
IV	XIII	
III	XIV	
II	XV	
I	XVI	

(3) O ile według ustaw niemieckich lub pruskich dane stanowisko było zaliczone do dwóch bezpośrednio po sobie następujących grup, należy uwzględnić grupę niższą (z niższem uposażeniem), chyba że zainteresowany udowodni, że na zasadzie wskazanych wyżej ustaw posiadał warunki do zaliczenia go do grupy o wyższem uposażeniu.

§ 132. (1) Emerytowanych i byłych zawodowych wojskowych państw zaborczych zaszeregowuje się do następujących grup uposażenia:

stopień wojskowy	do grupy uposażenia
generała-majora, równorzędnych i wyższych	V
pułkownika i równorzędnych	VI
podpułkownika i równorzędnych	VII
majora i równorzędnych oraz kapitana wojska rosyjskiego	VIII
kapitana i równorzędnych oraz sztabs-kapitana wojska rosyjskiego	IX
porucznika i równorzędnych	X
podporucznika i równorzędnych	XI
chorążych i równorzędnych oraz gażystów bez rangi wojska austrjacko-węgierskiego	XII
zawodowych podoficerów od sierżanta wzwyż	XIV
pozostałych podoficerów zawodowych do plutonowego włącznie	XVI

(2) Oficerów rezerwy, którzy mieli już przyznane uposażenie emerytalne, zalicza się o dwie grupy niżej od grupy, odpowiadającej równorzędnemu stopniowi oficera zawodowego.

Rozdział IV.

Przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej emerytów oraz wdów i sierót, otrzymujących zaopatrzenie emerytalne.

Do art. 4 i 82 ustawy.

§ 133. (1) Wszyscy emeryci, niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej i dyscyplinarnej na zasadzie innych przepisów, a wszystkie wdowy i sieroty, otrzymujące pensję wdowią lub sierocą, niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej, mogą być pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej w razie podstępnego uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (art. 4 ust. 1).

(2) Emeryci państw zaborczych, otrzymujący uposażenie emerytalne ze Skarbu Państwa, mogą był ponadto, niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej, pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego z powodu:

a) naruszenia obowiązków, ciążących na polskich funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych w stanie spoczynku, lub

b) dopuszczenia się czynów, wymienionych w art. 82 ust. 4 ustawy.

(3) Do odpowiedzialności dyscyplinarnej nie mogą być pociągani nieletni, którzy według kodeksu karnego nie ulegają karze (art. 69 kodeksu karnego).

§ 134. Postępowanie dyscyplinarne, wszczęte z powodu przewinień, wymienionych w § 133, a posiadających znamiona czynu, zakazanego przez ustawę karną, może być zawieszone aż do ostatecznego zakończenia postępowania karnego.

§ 135. (1) Za wymienione w § 133 przewinienia wymierza się następujące kary dyscyplinarne:

a) kara pieniężna do wysokości 20% jednomiesięcznego uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej),

b) zmniejszenie uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) od 20% do 50% najwyżej na okres trzech lat,

c) pozbawienie uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) na pewien czas lub na zawsze.

(2) Z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, dotyczącego stałego pozbawienia prawa do uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej), ukarany traci wszelkie uprawnienia, związane z otrzymywaniem zaopatrzenia emerytalnego ze Skarbu Państwa.

§ 136. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących pensję wdowią lub sierocą, powołane są:

a) o ile chodzi o emerytów, którzy przeszli w stan spoczynku ze służby polskiej, — komisje dyscyplinarne, właściwe dla funkcjonarjuszów państwowych lub zawodowych wojskowych na tem stanowisku, jakie emeryt zajmował przed przeniesieniem w stan spoczynku, a gdyby nie można było ustalić w ten sposób właściwości komisji dyscyplinarnej, — komisje dyscyplinarne, wskazane pod lit. b);

b) o ile chodzi o emerytów państw zaborczych oraz o wszystkie wdowy i sieroty, otrzymujące pensję wdowią lub sierocą, — w pierwszej instancji komisja dyscyplinarna, czynna przy izbie skarbowej, która wypłaca zaopatrzenie emerytalne, w drugiej zaś instancji — odwoławcza komisja dyscyplinarna, czynna przy Ministerstwie Skarbu.

§ 137. O ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, w sprawach dyscyplinarnych emerytów oraz wdów i sierót, otrzymujących zaopatrzenie emerytalne, stosuje się odpowiednio postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) z wyjątkiem art. 8, oraz postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790) z wyjątkiem § 1 ust. 2 i § 4 ust. 3 i 5.

§ 138. Jeżeli rozporządzenia, wymienione w § 137, mówią o władzy służbowej lub przełożonej władzy wyższej, rozumieć przez to należy w odniesieniu do emerytów państw zaborczych oraz wdów i sierot, otrzymujących pensję wdowią lub sierocą, — izbę skarbową, przy której czynna jest właściwa komisja dyscyplinarna.

§ 139. Po stwierdzeniu prawomocności orzeczenia dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej, która to orzeczenie wydała, przesyła odpisy orzeczenia władzy, która spowodowała wdrożenie postępowania dyscyplinarnego, władzy, która przechowuje akta osobowe, oraz władzy, wypłacającej uposażenie emerytalne (pensję wdowią, sierocą), celem zarządzenia wykonania orzeczenia i poczynienia odpowiednich wzmianek w aktach osobowych i emerytalnych.

§ 140. O ile miejsce pobytu obwinionego nie jest znane, a nie ustanowił on obrońcy, komisja dyscyplinarna zawiesza postępowanie dyscyplinarne i zawiadamia o tem władzę, wypłacającą uposażenie emerytalne (pensję wdowią, sierocą), celem wstrzymania wypłaty tego zaopatrzenia do chwili stwierdzenia miejsca pobytu obwinionego.

Rozdział V.

Przepisy końcowe.

§ 141. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 320), z dnia 28 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 104), z dnia 20 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 393), z dnia 4 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 827) i z dnia 18 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 606).

Prezes Rady Ministrów: **L. Kozłowski**
Minister Skarbu: **Wł. Zawadzki**

82.

(Przedruk z Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 4 poz. 36.)

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 4 maja 1935 r. (Nr. II. Pr. 2332/35)

o organizacji roku szkolnego.

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11. marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389), zarządzam co następuje:

§ 1. Rok szkolny trwa od dnia 1 września do 31 sierpnia włącznie następnego roku kalendarzowego.

§ 2. Rok szkolny składa się z 2 półroczy nauki szkolnej oraz z feryj.

§ 3. Pierwsze półrocze obejmuje I. okres szkolny, który trwa od dnia 3 września do dnia 22 grudnia włącznie.

Drugie półrocze obejmuje okresy szkolne II. i III.

II. okres szkolny trwa od dnia 10 stycznia do dnia 31 marca włącznie.

III. okres szkolny trwa od dnia 1 kwietnia do dnia 21 czerwca włącznie.

§ 4. Ferje zimowe trwają od dnia 23 grudnia do 9 stycznia włącznie następnego roku kalendarzowego.

Ferje wielkanocne trwają dni 7: od wielkiej środy włącznie do wtorku poświątecznego włącznie.

Ferje letnie trwają od dnia 22 czerwca do końca roku szkolnego. Dni 1 i 2 września są również wolne od nauki.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze odnosi się do państwowych i publicznych szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych. Dla niektórych typów szkół zawodowych może być ustalona odmienna organizacja roku szkolnego.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 20 sierpnia 1935 roku. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 18 listopada 1932 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 99).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Jędrzejewicz.**

83.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.

z dnia 2 marca 1935 r.

w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 22 z dn. 30 marca 1935 r. poz. 136.)

Na podstawie art. 7 oraz art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), zmienionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660), zarządzam co następuje:

§ 1. W ustępie 2. § 3. rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 listopada 1928 r. w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928

roku o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 881) wstawia się po wyrazach „do dnia 30 czerwca 1929 roku“ wyrazy „a na obszarze Województwa Śląskiego do dnia 31 grudnia 1933 roku“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Jędrzejewicz.**

*) t. j. z dniem 30 marca 1935 roku.

84.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 kwietnia 1935 r. (Nr. BP. 6248/35))

w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 roku o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1.

W § 14 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24-go stycznia 1934 r. (BP-2751/34) w sprawie wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych szkół państwowych i publicznych, opłacanych przez Państwo (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 6) zmienionego rozporządzeniem z dnia 26 maja 1934 roku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 59), skreśla się wyrazy: „50 gr.“.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1935 roku.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **W .Jędrzejewicz.**

85.

OKÓLNIK Nr. 47

z dnia 4 maja 1935 r. (BP. 9981/35)

w sprawie opłat przy egzaminach praktycznych nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Wymienioną w pkt. 15 okólnika Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (IR-4547/34) o opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6-7, poz. 96) opłatę za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych obniżam na zł 50 z mocą obowiązującą od 1-go kwietnia 1935 roku.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Jędrzejewicz.**

86.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd Wychowania
Fizycznego i Przysposobienia
Wojskowego.

Tel. 9-47-43. Warszawa, dnia 29 kwietnia 1933.

Nr. 256/I-Wyszk. **Według rozdzielnika.**

P. O. S. — zarządzenia, wyjaśnienia, ogłoszenia.

I. ZARZĄDZENIA.

1. Zarządzenia dla przewodniczących komisyj prób.

A. Protokóły prób o P. O. S. — sposób wypełniania:

Celem dostarczenia szczegółowego materjału statystycznego dla Rady Naukowej Wychow. Fiz., sposób wypełniania rubryk 9—13 protokółów prób o P. O. S. zmieniam następująco:

— w liczniku, w razie spełniania warunków wpisywać „tak“, w razie niespełnienia warunków — „nie“ oraz Nr. ćwiczenia według zestawu minimów regulaminu P. O. S.

— w mianowniku wpisywać wynik próby.

Przykład: dla osoby kat. wieku MA., która w skoku w dal osiągnęła wynik 410 cm. wpisać w rubrykę 9 protokołu: $\frac{\text{„tak 3“}}{410.}$

Osobom wykonywującym ćwiczenia Nr. Nr. 1, 2, 27—29, 42, 43, 55, 56, 60, 61—65, 73—75 wpisywać jak dotychczas „tak“ lub „nie“.

B. Przestrzeganie rozporządzeń i reg. P. O. S.:

Ze względu na zdarzające się wypadki uszkodzeń podczas próby do P. O. S., wynikających z nieodpowiedniego stanu zdrowia lub braku zaprawy kandydatów — należy bezwzględnie przestrzegać:

a) § 9 Rozporządzenia Min. Spraw Wojsk. z dnia 15. XII. 1930 r. odnośnie badań lekarskich kandydatów do próby, szczególnie starszych wiekiem,

b) stwierdzenia przed próbą odbytej przez kandydatów zaprawy, szczególniej odnośnie ćwiczeń z grupy piątej — wytrzymałościowej i rzutów granatem.

2. Zarządzenie dla przewodniczących prób i kom. w. f. i p. w.

A. Zdobycie P. O. S. o dwa stopnie wyższej — notowanie:

Przewodniczący prób o P. O. S. wpisują w protokółach prób w rubryce „uwagi" u osób, które w myśl § 15 rozp. M. S. Wojsk. o P. O. S. z dnia 15 grudnia 1930 r. uzyskały warunki do P. O. S. o dwa stopnie wyższej — następującą adnotację: „2 stopnie".

Taką samą adnotację wpisują powiatowe komitety w. f. i p. w. w rubryce „uwagi" w zestawieniach imiennych przy właściwem nazwisku, a następnie indentyczną adnotacją w świadectwach P. O. S. pod datą świadectwa.

B. Zatwierdzanie protokołów prób o P. O. S. przeprowadzonych na kursach i obozach:

Protokoły prób o P. O. S., urządzonych na kursach i obozach, zatwierdza ten powiatowy (miejski, stołeczny) komitet wf. i pw., na którego terenie znajduje się władza, organizująca dany kurs lub obóz, bez względu na to, gdzie się ten kurs lub obóz odbywa. O terminie przeprowadzenia prób należy powiadomić wówczas powiatowy (miejski, stołeczny) komitet wf. i pw., na którego terenie odbywa się dany kurs czy obóz oraz powiatowy (miejski, stołeczny) komitet wf. i pw., na którego terenie znajduje się władza, organizująca dany kurs lub obóz.

C. Zaliczanie odznak specjalnych, jako odbycie częściowej próby o P. O. S.

Niżej wyszczególnione odznaki specjalne każdego stopnia i klasy, zdobyte w okresie próby, należy zaliczać do odbycia częściowej próby z odpowiedniej grupy ćwiczeń według „zestawu minimów" reg. P. O. S. wystawiając jednocześnie zaświadczenie o odbyciu częściowej próby.

1. **Odznaka Łuczna Polskiego Związku Łuczników.**
   odbycie próby z IV gr. ćw. dla kobiet.
   odbycie próby z V. gr. ćw. dla kat. M. C. i M. D.
2. **Odznaka za sprawność Polskiego Związku Narciarskiego.**
   odbycie próby z V. gr. ćw.
3. **Odznaka górska Polskiego Związku Narciarskiego.**
   odbycie próby z V. gr. ćw.
4. **Odznaka sportowa Polskiego Związku Lekkoatletycznego.**
   odbycie próby z II., III. i IV. lub z II., IV. i V. gr. ćw., przyczem z pozostałych do odbycia ćwiczeń nie wolno wybierać biegu.
5. **Odznaka sportowa Polskiego Związku Łyżwiarskiego za jazdę figurową.**
   odbycie próby z II. gr. ćw.
6. **Odznaka sportowa Polskiego Związku Łyżwiarskiego za jazdę szybką.**
   odbycie próby z II. lub V. gr. ćw.
7. **Odznaka Strzelecka Związku Strzeleckiego.**
   odbycie próby z IV. gr. ćw. dla kobiet,
   odbycie próby z VI. gr. ćw. dla mężczyzn.

Załatwianie zatwierdzeń:

Komitety W. F. i P. W. dołożą wszelkich starań, aby formalności związane z zatwierdzeniem wyników prób trwały jaknajkrócej, a w żadnym wypadku nie mogą one przekraczać czasokresu przewidzianego regulaminem P. O. S. Przetrzymywanie protokołów zniechęca kandydatów do P .O. S. i tem wyrządza wielką szkodę propagandzie.

Koszty świadectw P. O. S.

Pożądanem jest, aby Powiatowe (Miejskie, Stołeczny) Komitety W. F. i P. W. wydawały świadectwa P. O. S. bezpłatnie, jeżeli jednak stan finansowy danego komitetu na to nie pozwala, należy pobierać tylko zwrot kosztów druku świadectwa bez żadnych zysków.

II. WYJAŚNIENIA ROZPORZĄDZEŃ O. P. O. S.

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27-go czerwca 1930 roku o P. O. S.

§ 2. Odnośnie noszenia P. O. S. przez osoby z poza wojska, wyjaśniam:

a) na mundurach wszelkiego typu nosi się P. O. S. wielkości naturalnej, w sposób jak wojskowi, mianowicie na prawej piersi na wysokości drugiego guzika w połowie odległości między wszyciem rękawa i zapięciem munduru; przy noszeniu pasa oficerskiego P. O. S. nosi się na pasie przedramiennym na wysokości drugiego guzika; na mundurach marynarskich P. O. S. nosi się: na kurtce granatowej i surducie — na prawej piersi na wysokości dziurki w klapie i na połowie odległości między brzegiem klapy i wszyciem rękawa, na kurtce białej — na prawej piersi na wysokości pierwszego guzika, na połowie odległości między zapięciem kurtki i wszyciem rękawa, na bluzie marynarskiej — na prawej piersi na wysokości węzła krawata i w połowie odległości między środkiem węzła krawata i wszyciem rękawa;

b) na ubraniach cywilnych nosi się tylko miniatury P. O. S., przyczem kobiety mogą nosić pośrodku górnej części bluzki,

c) na płaszczach i innych wierzchnich okryciach P. O. S. nie nosi się.

§ 3. W myśl tego paragrafu P. O. S. można nadawać obywatelom polskim od 14 wzgl. 16 lat życia po ukończeniu prób z wynikiem pomyślnym. Paragraf ten nie przewiduje nadania P. O. S. grzecznościowego lub też za zasługi, wobec czego takie wypadki nie mogą zachodzić.

2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 grudnia 1930 r.

§ 2 i § 3. Intencją tych paragrafów jest, aby każda osoba miała możność stawania do prób, a więc każda osoba upoważniona ma prawo przeprowadzać próby ze wszystkimi, zgłaszającymi się bez względu na przynależność do jakichkolwiek organizacyj. Ma to szczególne znaczenie dla tych miejscowości (przedewszystkiem na Kresach), gdzie znajduje się często tylko jedna osoba upoważniona. **Ograniczenie dotyczy jedynie uczniów(nic) szkół średnich i powszechnych, którzy winni się zgłaszać do prób u swoich przełożonych.**

§ 14. Wyrażenie: „kategorja M-A. od 21—34 roku życia włącznie", należy rozumieć następująco: Do kategorji MA. należą mężczyźni, którzy już ukończyli 20 lat (rozpoczęli 21 rok życia) do czasu ukończenia 34 roku życia, z chwilą zaś ukończenia 34 roku życia przechodzą do kat. ME.

Zasada ta stosuje się analogicznie do innych kategoryj wieku.

Na podstawie powyższego w roku 1935 do poszczególnych kategoryj wieku należą osoby, urodzone w następujących rocznikach:

Płeć	Rok urodzenia	Kategorja wieku	Rozpoczęty rok życia	Uwagi:
mężczyźni	1921—1920	MD	15 — 16	Próbę o P O S. mogą rozpocząć urodz. w 1919 r. po całkowitem ukończ. 14 lat.
	1919—1918	MC	17 — 18	
	1917—1916	MB	19 — 20	
	1915—1902	MA	21 — 34	
	1901—1892	ME	35 — 44	
	1891—1886	MF	45 — 50	
	1885 i dawniej	MG	ponad 50 lat	
kobiety	1919—1918	KC	17 — 18	Próbę o P O S. mogą rozpocząć urodz. w 1917 r. po całkowitem ukończ. 16 lat.
	1917—1916	KB	19 — 20	
	1915—1906	KA	21 — 30	
	1905—1896	KD	31 — 40	
	1895—1886	KE	41 — 50	
	1885 i dawniej	KF	ponad 50 lat	

§ 15. Ustęp drugi, odnoszący się do przyznawania POS. o dwa stopnie wyższej osobom, które uzyskały w próbach wyniki przewidziane dla kat. wieku sprawniejszej, wyjaśniam, że okoliczność tę uwzględnia się tylko po raz pierwszy. W wypadku osiągnięcia podobnych wyników po raz drugi i następne, przyznaje się tylko następny stopień, a nie o dwa stopnie wyżej. Podstawą do kontroli uzyskania już raz P. O. S. o dwa stopnie wyższej, jest adnotacja na świadectwie P. O. S. pod datą: „2 stopnie".

§ 16. Ustęp trzeci odnosi się do próby, odbywanej po raz pierwszy. Każdy następny stopień P. O. S. zdobywa się na okres dwuletni, licząc od 1 stycznia roku następującego po ukończeniu się ważności posiadanego stopnia odznaki, do 31 grudnia 1902 r. ważności zdobytej odznaki, n. p.:

Osoba, która po raz pierwszy P. O. S. w roku 1932 odnawia ważność odznaki i uzyskuje następny stopień w 1933. Ważność tego nowego stopnia P. O. S. liczy się od 1. I. 1934 do 31. XII. 1935 roku.

III. OGŁOSZENIA.

1. Ceny maksymalne P. O. S. na rok 1933 — ustalono następująco:

P. O. S. naturalnej wielkości	— bronzowa	0.70	zł.
	srebrzona	0.85	zł.
	złocona	1.05	zł.
miniaturka	— bronzowa	0.60	zł.
	srebrzona	0.75	zł.
	złocona	0.95	zł.

Powyższe ceny obowiązują w sprzedaży jednostkowej.

2. Wykaz firm upoważnionych do wyrobu P. O. S. na rok 1933.

L. p. upoważnienia	Nazwa instytucji	Adres	Nr. zezwolenia P.U.W.F. i P.W.
1	Adam Nagalski	Warszawa Bielańska 16	928/31
2	Stoł. Komitet W. F. i P. W.	Warszawa Plac Teatralny Kom. Rządu	1719/31
3	Jan Knedler	Warszawa Nowy Świat 45	256-7-2 wyszk. z 8. VII. 1932 r.
4	„Galmet" Goldberg i Kucyński	Sosnowiec przejazd 3	256-7-2 wyszk. z 10. VII. 1932 r.
5	B-cia Sz. i B. Sztajnlager	Warszawa Nalewki 43	256-7-2 (wyszk. 32)
6	Bronisław Grabski	Łódź Zakątna 59/61	256-7-4 (wyszk. 32)
7	Stanisław Reising	Warszawa Niecała 1	256-7-3/32
8	Alfred Dytberner	Łódź Piotrkowska 112	256-7-a./33
9	Stefan Dołowski	Warszawa Marszałkowska 20	256-7-c./33
10	„Essef" H. Skarbnik i N. Fiszbein	Warszawa Nowolipki 34	256-7-c./33

Ostrzegam przed nabywaniem P. O. S. nieudolnie wykonanych z bezprawnie wytłoczonym napisem na odwrocie: „PUWF Nr. 256-7-2. Wł. Grzyb-Warszawa".

Ze względu na to, że poszczególni sprzedawcy pobierają wygórowane ceny za P. O. S., pożądanem jest, aby rozsprzedażą P. O. S. zajęły się spółdzielnie sprowadzając odznaki wprost z wytwórni.

Dyrektor Państwowego Urzędu Wych. Fiz. i P. W.
(—) Kiliński, Płk. dypl.

Dyrekcjom szkół średnich ogólno-kształcących, zawodowych, seminarjów nauczycielskich, inspektoratom Szkolnym i Kierownictwom szkół dokształcających zawodowych

w Województwie Śląskiem

do wiadomości i ścisłego stosowania.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. Mieczysław Gajer
p. o. Kierownika Oddziału I Ogólnego.
Referendarz.

87.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Tel. 891-34. Warszawa, dnia 26 marca 1935 r.
Nr. 200-80/WFS. Według rozdzielnika.

INSTRUKCJA
dla poradni sportowo-lekarskich.

Instrukcję do Poradni sportowo - lekarskich oddaję do użytku służbowego. Równocześnie unieważniam rozdział III instrukcji dla Okręgowych Ośrodków W. F. L. 2873/wyszk. z dnia 19. VII. 1930 r.

Dyrektor Państwowego Urzędu Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk.
(—) Kiliński, płk. dypl.

Otrzymują:

Rada Naukowa W. F.	2	egz.
Szef Dep. Dow. Og.	1	„
Szef Biura Pers.	1	„
Szef Oddziału III. Szt. Gł.	1	„
Szef Korp. Kontr.	1	„
Szef Dep. Piech.	1	„
Szef Dep. Kaw.	1	„
Szef Dep. Art.	1	„
Szef Dep. Lotn.	1	„
Szef Dep. Inż.	1	„
Szef Dep. Int.	1	„
Szef Dep. Służby Zdrowia	1	„
C. I. W. F.	2	„
Min. W. R. i O. P.	12	„
D-cy O. K. Nr. I—X po 30 —	300	„
D-ca K. O. P.	30	„
Woj. Komitety WF. i PW. po 50 —	800	„
Stoł. Kom. WF. i PW.	10	„
Związek Strzelecki	20	„
Związek Harcerstwa Polskiego	20	„
Zjedn. Młodzieży Polskiej	15	„
Z. P. G. „Sokół"	20	„
Central. Związek Mł. Wiejskiej	20	„
Związek Młodzieży Ludowej	10	„
Związek Powstańców Śląskich	5	„
Związek Powst. Woj. Ok. VII.	3	„
Związek Powst. Woj. Ok. VIII.	3	„
Wielkopolski Zw. Powst. i Strzel.	3	„
Stowarz. b. Wojsk. i Rezerw.	10	„
Związek Oficerów Rezerwy	16	„
Związek Podoficerów Rezerwy	16	„
Związek Młodych Pionierów	10	„
Gł. Zw. Straży Ogn.	16	„
Kom. P. W. K. do Obr. Kraju	14	„
Z. P. Z. S.	75	„
Zapas	117	„
Razem	1550	egz.

INSTRUKCJA
dla poradni sportowo-lekarskich.

§ 1. Nazwa, cel i organizacja.

A. Poradnie sportowo-lekarskie.

Organami opieki lekarskiej nad ćwiczącymi tak w Okręgowych (miejskich) ośrodkach w. f. jak i poza niemi są poradnie sportowo-lekarskie przy Okręgowych (miejskich) ośrodkach w. f. (Miejskich, Powiatowych Komitetach WF. i PW.).

W miastach i powiatach, gdzie niema poradni sportowo-lekarskich, pomoc i poradę lekarską zawodnikom i członkom klubów winni udzielać lekarze powiatowi, wojskowi lub miejscy, którzy wchodzić mają w skład Powiatowych lub Miejskich Komitetów WF. i PW.

B. Cel i zadanie poradni sportowo-lekarskich.

Celem poradni sportowo-lekarskich jest: roztoczenie nad ćwiczącymi opieki lekarskiej.

Cel ten osięgają poradnie przez:

a) udzielanie porad w zakresie wyboru ćwiczeń, gałęzi sportu oraz w zakresie metod samej zaprawy z punktu widzenia wyniku badań,

b) okresowe badanie uprawiających sporty i ćwiczenia cielesne stowarzyszonych i niestowarzyszonych, a w pierwszym rzędzie członków (kiń) klubów sportowych, stowarzyszeń w. f. i p. w. i uczestników (czek) kursów w. f., organizowanych przez Okręgowe Ośrodki W. F.,

c) udzielanie pomocy lekarskiej wszystkim tym, którzy doznają jakichkolwiek uszkodzeń w czasie uprawiania ćwiczeń fizycznych. Pomoc lekarska w ogólnem tego słowa znaczeniu

przysługuje jedynie uczestnikom kursów w. f. skoszarowanych, zorganizowanych przez Okręgowe Ośrodki W. F.,

d) nawiązanie stałego kontaktu z klubami i lekarzami klubowymi, celem utrzymania stałej współpracy w zakresie opieki nad ćwiczącymi oraz udzielanie fachowych porad i wskazówek kierownikom kursów, instruktorom i ćwiczącym,

e) zapewnienie w czasie zawodów fachowej pomocy i opieki lekarskiej na boiskach, w halach i salach gimnastycznych przez ustalenie specjalnych dyżurów lekarskich,

f) propagandę w najszerszem tego słowa znaczeniu (prasa, radjo, odczyty i wykłady na kursach, w związkach i klubach z zakresu higjeny sportu, anatomji, fizjologji, fizjopatologji i t. d.).

C. Przebieg badań lekarskich:

a) każdy czynny członek lub członkini towarzystwa czy klubu, mającego na celu wychowanie fizyczne, sport lub przysposobienie wojskowe, powinien(a) poddać się badaniu celem wystawienia karty sprawności, karty lekarskiej, książeczki sportowo-lekarskiej oraz wciągnięcia do książki kontroli lekarskiej klubowej (zał. Nr. 1, 2, 3, 4). Badania te są obowiązujące dla zawodników oraz w miarę możności dla stających do prób na P. O. S.,

b) badania wedle obowiązujących kart sprawności i karty lekarskiej winny odbywać się dwa razy do roku, t. zn. na wiosnę i w jesieni. Badania przed samemi zawodami należy ograniczyć wyłącznie do wyeliminowania chwilowo chorych lub niedysponowanych zawodników. Do zawodów należy dopuszczać jedynie na podstawie poprzednio przeprowadzonych normalnych badań na kartach. W wypadkach wyjątkowych w razie organizowania zawodów masowych, propagandowych lub masowych prób na P. O. S., można ograniczyć się do badań doraźnych,

c) każdy badany otrzymuje w poradni sportowej książeczkę sportowo-lekarską, którą ma się legitymować, zgłaszając się do zawodów i przed zaprawą w swoim klubie,

d) lekarz wpisuje wszystkich badanych do klubowej książki kontroli lekarskiej, którą raz w miesiącu przesyła do danego klubu celem ogłądnięcia jej przez klubowego kierownika sekcji lub trenera,

e) karty sprawności i karty lekarskie należy przechowywać w oddzielnych teczkach pod temi samemi liczbami. Pewne dane z kart wpisuje się do książeczek sportowo-lekarskich, które wydaje się badanym,

f) celem ujednostajnienia metod badania wprowadza się nowe wzory kart sprawności, kart lekarskich i książeczek sportowo-lekarskich. *)

*) **Uwaga:** Do czasu ukazania się oficjalnej instrukcji lekarzom badającym dobre usługi może oddać drugie wydanie: „Badania zdolności fizycznej dla celów wychowania fizycznego i sportu" — doc. Dr. Wł. Dybowskiego — oraz „Medycyna sportowa" — wyd. Lekarza Wojskowego.

D. Organizacja poradni sportowo-lekarskich.

a) pracą w poradniach kieruje i jest za nią odpowiedzialny kierownik-lekarz. Kierownikiem poradni może być osoba wojskowa lub cywilna, warunkiem jednak jest posiadanie kwalifikacyj lekarza sportowego, uzyskiwanych na kursach dla lekarzy sportowych w C. I. W. F. i na kursach przy wydziałach lekarskich na uniwersytetach krajowych, lub wykazanie się i posiadanie dużej praktyki i doświadczenia w zakresie naukowej i praktycznej pracy w dziedzinie w. f. i sportu,

b) Kierownik Okręgowego Urzędu WF. i PW. angażuje kierownika poradni w porozumieniu z Szefem Sanitarnym D. O. K. oraz lekarkę dla poradni w porozumieniu z kierownikiem poradni. Kierownika poradni sportowo-lekarskiej zatwierdza na wniosek kierownika Okr. Urz. WF. i PW. Dyrektor Państwowego Urzędu WF. i PW.,

c) pod względem fachowym podlega kierownik poradni sportowo-lekarskiej Szefowi Sanitarnemu lub naczelnemu lekarzowi garnizonu. Lekarka, prowadząca dział kobiecy, podlega pod względem fachowym i administracyjnym kierownikowi poradni,

d) pod względem służbowym i organizacyjnym kierownik poradni podlega Kierownikowi Okręgowego Urzędu WF. i PW., pod względem administracyjnym komendantowi obwodu p. w.,

e) personel pomocniczy w poradni winien składać się z siły pomocniczej dla lekarza (medyk, absolwent C. I. W. F. i t. d.) i pisarza, jednak uzależnione to jest od lokalnych możliwości finansowych,

f) o ile poradnia jest prowadzona i utrzymywana wyłącznie przez Miejski (Powiatowy) Komitet WF. i PW., kompetencje określone w § 1 D. pkt. b—d przechodzą na Przewodniczącego Miejskiego (Powiatowego) Komitetu WF. i PW., który działa w myśl wytycznych Kier. Okr. Urz. WF. i PW. Poradnie takie działają na zasadzie określonych w §§ 1 i 2 niniejszej instrukcji oraz przedstawiają sprawozdania ze swej działalności do Okr. Urzędu WF. i PW.,

g) naczelnym organem kontrolnym wszystkich poradni sportowo - lekarskich jest Państwowy Urząd WF. i PW. lub tegoż fachowy delegat.

§ 2. Personel i jego obowiązki.

A. Obowiązki kierownika poradni sportowo-lekarskiej.

Obowiązkiem kierownika poradni sportowo-lekarskiej jest:

a) badanie lekarskie oraz udzielanie porad fachowych wszystkim zgłaszającym się do badania sportowcom, członkom związków, klubów, stowarzyszeń i organizacyj sportowych, członkom hufców p. w. oraz uczestnikom kursów w. f. i p. w. i stającym do prób na POS.,

b) udzielanie pomocy lekarskiej uczestnikom skoszarowanych kursów w. f., organizowanych przez Komendanta Okręgowego Ośrodka WF. oraz doraźnie na boiskach i salach gimnastycznych w czasie prób, ćwiczeń i zawodów,

c) prowadzenie propagandy w dziedzinie zagadnień sportowo-lekarskich, zapomocą wszelkich dostępnych środków (prasa, radjo, wykłady, odczyty i t. d.) dla członków związków, klubów, organizacyj wf. itd.,

d) organizowanie w miarę możności lotnych poradni sportowych, których zadaniem będzie badanie zawodników i członków klubów prowincjonalnych,

e) ustalenie programu pracy i układanie terminarzy badań razem z komendantem okręgowego ośrodka w. f.,

f) organizowanie dla członków klubów sportowych doraźnych kursów sanitarnych z zakresu pomocy w nagłych wypadkach oraz higjeny sportu,

g) kontrola warunków higjenicznych w Ośrodku W. F. i na kursach organizowanych przez ośrodek W. F.,

h) prowadzenie statystyki z prac poradni ze specjalnem uwzględnieniem statystyki nieszczęśliwych wypadków i uszkodzeń sportowych,

i) prowadzenie dziennika zajęć.

B. Obowiązki lekarki poradni sportowo-lekarskiej.

Obowiązkiem lekarki jest prowadzenie działu kobiecego poradni oraz wypełnianie zadań powierzonych jej przez kierownika poradni w zakresie badań i opieki lekarskiej nad ćwiczącemi kobietami.

C. Obowiązki pomocnika lekarza.

Pomocnik lekarza wypełnia zadania nałożone nań przez kierownika poradni przedewszystkiem z zakresu prowadzenia wszelkich pomiarów, naświetlań lampkami, konserwacji sprzętu, oraz kontroli zarządzeń kierownika poradni.

D. Obowiązki pisarza.

Pisarz prowadzi kancelarję oraz wykonuje wszelką pracę biurową (kartoteki, korespondencja, skorowidze, sprawozdania, zapotrzebowania itd.).

Rola Komendanta Ośrodka W. F.

Obowiązkiem komendanta ośrodka w. f. jest:

a) współpraca z kierownikiem poradni w sprawie kontaktu z organizacjami w. f., związkami sportowemi, klubami i t. p. oraz ułatwienie mu jego pracy,

b) ustalenie razem z kierownikiem poradni terminarza badań lekarskich dla ćwiczących,

c) dopilnowanie, by wszystkie osoby ćwiczące w ośrodku w. f. były badane w poradni i posiadały obowiązujące książeczki sportowo-lekarskie,

d) dopilnowanie, by wszystkie kursy w. f. skoszarowane i nieskoszarowane były badane w poradni.

§ 3. Zaopatrzenie.

A. Lokal.

Poradnie sportowe korzystają z pomieszczeń przydzielonych na ten cel przez Miejskie (Powiatowe) Komitety WF. i PW. lub przez komendantów garnizonów. Lokal poradni winien się składać przynajmniej z 3-ch ubikacyj t. zn. gabinetu lekarskiego, pokoju do pomiarów oraz poczekalni. Wskazanem jest, by lokale dla poradni mieściły się w centrum miast i były jasne, czyste, ciche i odpowiadały wymaganiom higjenicznym.

B. Urządzenia lekarskie i bibljoteka.

Poradnie sportowo-lekarskie winne być zaopatrzone w przepisowy sprzęt lekarsko-pomiarowy i fachową lekarską bibljotekę. Zarówno sprzęt, jak i książki, zakupywane bywają bądź z kredytów P. Urzędu WF. i PW. bądź też przez Miejskie (Powiatowe) Komitety WF. i PW. Zestaw sprzętu i wykaz książek — jak załącznik Nr. 5.

C. Budżet poradni.

Z kredytów Państwowego Urzędu WF. i PW. opłacany jest lekarz i lekarka pracujący w Poradniach przy Okr. Ośr. W. F., ponadto przewidziane są pewne kwoty na konserwację sprzętu, na uzupełnienie sprzętu lekarsko-pomiarowego, na zakup nowych wydawnictw sportowo-lekarskich, a nowopowstające poradnie otrzymywać mają ponadto jednorazową dotację w drukach. Wszelkie inne wydatki związane z opłacaniem personelu lekarskiego, pomocniczego oraz pisarza, z ewentualnem wynajęciem lokalu na po-

radnię, z zakupieniem urządzenia kwaterunkowego, opłatą światła, opału i t. d. należy pokrywać z pieniędzy uzyskanych z budżetów Miejskich (Powiatowych) Komitetów WF. i PW. wypadkach wyjątkowych Państwowy Urząd WF. i PW. może przyznać pewne kwoty na powyższe wydatki.

Na pokrycie kosztów administracyjnych, druków, przyborów kancelaryjnych i t. d. można od badanych zawodników pobierać jednorazową kwotę 20 groszy jako zwrot kosztu za karty lekarskie, karty sprawności i książeczki sportowo-lekarskie, oraz 1 zł. od klubów sportowych jako zwrot kosztów za książeczki klubowe.

§ 4. **Sprawozdania.**

W myśl instrukcji Nr. 16.

88.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I. 1/191/3. Katowice, dnia 1. VI. 1935 r.

Do
Dyrekcji Zakładów Kształcenia Nauczycieli
i Inspektoratów Szkolnych
w Województwie Śląskiem

W sprawie opłat szkolnych w szkołach ćwiczeń.

W związku z rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r. (Gazeta Urzędowa Wojew. Śląskiego Dział Admin. Szkolnej Nr. 13/4 poz. 38) Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że przy zapisach dzieci do szkół ćwiczeń należy zwrócić uwagę rodzicom, że taksa administracyjna roczna, wynosząca 80 zł. będzie zasadniczo pobierana za każde dziecko a z całkowitego względnie częściowego zwolnienia będzie można korzystać tylko w ramach wyżej cytowanego rozporządzenia.

W razie braku kompletów dzieci w poszczególnych klasach szkół ćwiczeń pochodzących z zapisów Inspektorowie Szkolni przydzielą w porozumieniu z Dyrekcją Seminarjum odpowiednią ilość dzieci do szkół ćwiczeń ze szkół powszechnych, a nawet gdy tego zajdzie potrzeba, całe klasy. Dzieci, przydzielone z urzędu przez Inspektorów Szkolnych do szkoły ćwiczeń będą zwolnione od taksy administracyjnej.

Do szkół ćwiczeń należy przydzielać zasadniczo dzieci normalnie uzdolnione, przyczem nie należy przeprowadzać poprzednio selekcji. Imienne wykazy dzieci, przydzielonych z urzędu do szkoły ćwiczeń winne być każdorazowo przedkładane przez Inspektoraty Szkolne Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

89.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. II. 98/B/3. Katowice, dnia 5. VI. 1935.

W sprawie unieważnienia konkursów.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego w Katowicach **unieważnia** konkursy rozpisane na stanowiska kierowników (niczek) następujących szkół powszechnych:
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 3 w Brzezinach Śl. w powiecie świętochłowickim,
8-klas. publ. szkoły powszechnej w Brzozowicach-Kamieniu w powiecie świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 11 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 20 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 21 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 22 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 23 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powsz. Nr. 24 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powszechnej (żeńskiej) Nr. 25 w Chorzowie,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 3 w Chropaczowie, w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 4 w Chropaczowie, w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 5 w Nowym Bytomiu, w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 4 w Łagiewnikach Śl., w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 3 w Orzegowie, w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 8 w Rudzie Śląskiej, w pow. świętochłowickim,
8 klas. publ. szkoły powszechnej Nr. 3 w Szarleju—Piekarach.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

90.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. OP. I-59/24. Katowice, dnia 25 maja 1935 r.

KOMUNIKAT

o zakresie działalności Polskiego Tow. Krajoznawczego w Warszawie i Lwowie.

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego, zawiadamia, że oddziały Polskiego T-wa Krajoznawczego w Warszawie i we Lwowie zajmują się następującemi sprawami, związanemi z ruchem wycieczkowym:

1) organizowanie i przyjmowanie wycieczek szkolnych, przyjeżdżających do Warszawy i Lwowa;
2) dostarczanie wycieczkom organizowanym, całkowicie przez siebie, wykwalifikowanych przewodników;

3) zamawianie kwater w schroniskach, pensjonatach i hotelach, organizowanie wyżywienia, zamawianie autokarów i t. p.;
4) dostarczanie wycieczkom ulgowych biletów wstępu do zwiedzanych osobliwości, ulgowych biletów tramwajowych, do teatrów, kin, na przejażdżki statkami i t. p.;
5) udzielanie informacji co do podróżowania po Polsce, układania planów, wycieczek, marszrut i t. p.

Adres Oddziału Warszawskiego Polskiego T-wa Turyst. Krajoznawczego Warszawa, Nowy Świat 19 m. 3, tel. 642-50.

Adres Oddziału Lwowskiego Polskiego T-wa Turyst. Krajoznawczego Lwów, ul. Łyczakowska 5 m. 2, tel. 210-66.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kier. Oddziału I. Ogólnego
Referendarz.

91.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O.P. I. 44/14. Katowice, dnia 4. VI. 1935 r.

KOMUNIKAT

w sprawie wydawnictwa „Tabela miernika sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej."

Wydawnictwo „Tabela miernika sprawności fizycznej" przeznaczone jest do użytku nauczycieli wychowania fizycznego i powinno być wykorzystane w pracy szkolnej dla oceny postępów w wychowaniu fizycznem młodzieży szkolnej.

Publikacja Rady Naukowej Wych. Fiz. jest praktycznym skrótem wyników pracy Rady nad zagadnieniem znalezienia i określenia miary w wychowaniu fizycznem młodzieży szkolnej, pracy opartej na pomiarach i próbach sprawności fizycznej, przeprowadzanych z polecenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Ośw. Publ. w latach ostatnich na terenie całej Rzeczypospolitej.

„Tabele" zawierają tekst i szczegółowe obliczenia. Rozsprzedaż wydawnictw Rady Naukowej W. F. o mierniku powierzona została „Głównej Księgarni Wojskowej" w Warszawie (Nowy Świat 69).

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

92.

O WYDAWNICTWACH.

Zeszyt V-ty zarysu encyklopedycznego „ŚWIAT I ŻYCIE".

Ukazał się już **zeszyt V zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie"** (Książnica-Atlas) i zawiera szereg interesujących artykułów ze wszystkich dziedzin wiedzy i kultury, pisanych przez najwybitniejszych specjalistów i uczonych polskich.

Otwiera ten zeszyt artykuł „Materjalizm" napisany przez prof. dr. Władysława Tatarkiewicza. Artykuł jest przejrzysty, zwięzły, obrazowy, unika zbyt trudnych sformułowań, a ujęcie materjału nie podsuwa czytelnikowi gotowych wniosków, ale zmusza przedewszystkiem do myślenia. W analogiczny sposób ujęty jest też artykuł „Mistyka", napisany przez X. prof. dr. Konstantego Michalskiego.

Na uwagę zasługują również w zeszycie V dwa artykuły poświęcone tak aktualnym zagadnieniom dnia dzisiejszego, jak „Meble" i „Mieszkanie". Dwa te artykuły pozostają ze sobą w dość ścisłym i wyraźnym związku. Autorowi artykułu „Meble" arch. Stefanowi Siennickiemu chodziło przedewszystkiem o to, aby pokazać, w jaki sposób powstają i kształtują się nasze meble w zależności od potrzeb i nawyków człowieka, od materjału i techniki, jakie ma on do dyspozycji; w artykule „Mieszkanie" dr. Zofja Niesiołowska-Rotherowa przedstawiła rozwój wnętrza mieszkalnego, nacisk specjalny kładąc na mieszkanie współczesne, jego należyte urządzenie, rozmiary itd. W pewnym związku z temi artykułami jest też artykuł dr. Łucji Charewiczowej p. t. „Miasta", w której przedstawione są syntetycznie prawa rządzące rozwojem miast.

Ponadto daje „Świat i Życie" i w zeszycie V-tym cały szereg artykułów, które wprowadzają czytelnika w krąg zagadnień gospodarczych i związanych z niemi problemów technicznych. Do artykułów takich należą „Meljoracje rolne" (inż. R. Gumiński), oraz „Metale" (inż. Stefan Żukowski), obejmujący w syntetycznym skrócie wszystkie metale i charakteryzujący ich zastosowania techniczne.

Nauki przyrodnicze reprezentowane są w zesz. V przez artykuły o mineralogji prof. dr. Zygmunta Weyberga, o mięśniach i stawach prof. dr. Edwarda Lotha, o mimicry — prof. dr. Jana Dembowskiego.

Jak zwykle i ten zeszyt „Świata i Życia" ma specjalny arkusz ilustracyj, bardzo starannych i pięknie wykonanych.

Stanisław Jodłowski: ZASADY INTERPUNKCJI. Prawidła, Przykłady, Wyjaśnienia, Uzasadnienia. — Książnica—Atlas, Lwów, Warszawa 1935. Str. 214. Zł. 4,80.

Książka ta stanowi pierwsze systematyczne i wyczerpujące przedstawienie zasad polskiej interpunkcji. Zawiera bowiem nietylko zasady ogólne i niewątpliwe, lecz przedstawia całokształt zagadnień, uwzględniając ze specjalnym naciskiem przypadki wątpliwe, nastręczające piszącym najwięcej trudności.

Obok zasad znanych z dotychczasowych opracowań formułuje autor cały szereg zasad, które dotychczas nie były sprecyzowane i nastręczały wątpliwości. Tak więc wyjaśnia autor rolę przestanków rytmiczno-oddechowych w interpunkcji, rolę dodatkowości i uboczności wyrażeń, zasady cofania przecinka, pomijania przecinka w pewnych pozycjach, z kwestyj zaś bardziej szczegółowych wyjaśnia interpunkcję przydawek, imiesłowów, użycie przecinka przy jak, niż, jako, naprzykład, czyli itd.

Licząc się zróżnym stopniem wyszkolenia czytelników podaje autor obok zasad ścisłych, szczegółowych — zasady uproszczone.

Zależnie od różnych typów języka rozróżnia autor interpunkcję rozumowaną dzieł naukowych, pism oficjalnych, objektywnych sprawozdań i t. p. oraz interpunkcję bezpośrednią, oddającą potoczny sposób mówienia, a stosowaną w powieściach, fejletonach, żywych opowiadaniach itp.

Szybką orjentację w zagadnieniach i wyszukanie odpowiednich przykładów ułatwia wyczerpujący i przejrzysty skorowidz.

Czasopismo **„MŁODY TECHNIK"** w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22 rozpoczęło wydawać **„BIBLJOTEKĘ MŁODEGO TECHNIKA"** przeznaczoną dla młodzieży szkolnej pod redakcją prof. Leona Rudawskiego. Wydawnictwo to wychodzi tomikami i ma za zadanie krzewić wśród młodzieży zamiłowanie do zajęć technicznych przez opisy wykonywania rzeczy pożytecznych o łatwej i prostej konstrukcji oraz ma dać młodzieży podręczne przewodniki do praktycznego zastosowania teoretycznych wiadomości w życiu codziennem. Dotychczas ukazały się następujące tomiki:

I. **Inż. Eug. Porębski: Technika w gospodarstwie domowem.** — Instalacje. — Książka omawia instalacje gazu, wody i elektryczności, zapoznaje z konstrukcją i drobną naprawą sprzętu instalacyjnego znajdującego się w każdym domu oraz podaje sposoby umiejętnego i oszczędnego wykorzystywania gazu i energji elektrycznej.

II. **Inż. Edward Habermann: Poradnik dla młodego technika.** Cena 1,80 zł. Poradnik omawia barwienie, czyszczenie, lakierowanie, politurowanie, spoiwa i uszlachetnianie powierzchni metali. Jest to zbiór wypróbowanych recept i przepisów, które w domowych warunkach bez specjalnych urządzeń dadzą się wykorzystać i zastosować.

III. **Juljan Zelek: Kajak szkolny, ćwiczebny, spacerowy i turystyczny.** Cena 1,60 zł. Książka ta jest poradnikiem dla młodych konstruktorów i sportowców. Zawiera wszelkie potrzebne do budowy wzorowego kajaka szkice, plany i opisy.

Bibljotekę Młodego Technika zamawiać i nabywać można w Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu lub Redakcji „Młodego Technika" Nr. P. K. O. — 201.156.

Wyrażając hołd pamięci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny ustanowił 10 stypendjów bezpłatnych na następujących kursach:

Kurs Wiedzy o Polsce dla Polaków Zagranicą — 5 stypendjów,
Kurs Nauki Obywatelskiej (trzy poziomy) — 3 stypendja,
Kurs Szkoły Powszechnej — 1 stypendjum,
Kurs Gimnazjalny — 1 stypendjum.

O bliższe szczegóły zechcą zainteresowani zwracać się bezpośrednio lub listownie do Dyrekcji Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego w Warszawie, Aleja Róż 2.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

CHOWANNA — miesięcznik poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Zeszyt V-ty maj 1935 r. Red. i Admin. Instytut Pedagogiczny, Katowice, ul. Krasińskiego 3. Prenumerata rocz. 5 zł., nr. pojed. 1 zł.

Treść: Dr. Józef Mirski: Zagadnienie sztuki wychowawczej. Dr. Mieczysław Ziemnowicz: Współpraca domu ze szkołą. Dr. Józef Chałasiński: Psychologiczne i socjologiczne teorje Williama Mc. Dongalla (dokończenie). Jan Zborowski: Świadczenia dzieci i młodzieży szkolnej w świetle psychologji i pedagogiki współczesnej (ciąg dalszy). Recenzje i sprawozdania. Dodatek: Sprawy szkolne na Śląsku.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. Nr. 9 i 10 z 1935 r. Red. i Adm. Warszawa, ul. Bracka 18.

Moje Pisemko — Tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży pod redakcją Marji Buyno-Arctowej. Rok wydawnictwa 33. Nr. Nr. 18, 19, 20, 21, z maja 1935 r.

Redakcja: Warszawa, ul. Br. Pierackiego 14—8.

Admin. ul. Nowy Świat 35. Księgarnia M. Arcta. Prenumerata roczna 14 zł., półroczna 7 zł., kwartalna 3,50. Nr. pojed. 25 gr. Szkoły otrzymują zniżkę w prenumeracie.

Młody Polak — ilustrowany dwutygodnik dla młodzieży. Nr. 9 i 10 z maja 1935 r. Red. i Adm. Rybnik.

Biuletyn wydawniczy Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu Nr. 3/4 z 1935 r.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.